

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

20 februari 2002

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

RESOLUTIE BEHOUD VAN DE GROEIKANSEN VAN DE LUCHTHAVEN VAN DEURNE

ACTUALITEITSDEBAT OVER DE JEUGDDELINQUENTIE EN INZONDERHEID DE UITWERKING VAN HET TOEKOMSTIGE JEUGDSANCTIERECHT

Inhoud

Nr. 31

Woensdag 20 februari 2002
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerpen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van resolutie	
Indiening en verwijzing	1
In eerste lezing aangenomen artikelen	
Indiening en verwijzing	1
Verslagen	
Indiening	2
Met redenen omklede moties	
Indiening	2
Mededeling van de Vlaamse regering	
Indiening	3
Mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	3
Mededelingen van de Vlaamse Milieumaatschappij	
Indiening	3
Arrest van het Arbitragehof	
Indiening	3
Kennisgevingen van het Arbitragehof	
Indiening	4
Voorstel van resolutie van de heren Jan Penris, Filip Dewinter en Pieter Huybrechts en mevrouw Marjke Dillen betreffende het behoud van de groeikansen van de luchthaven van Deurne – 1043 (2001-2002) – Nr. 1	
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie	4
Actualiteitsdebat	
Actualiteitsdebat over de jeugddelinquentie en inzonderheid de uitwerking van het toekomstige jeugdsanctierecht	4
Sprekers : mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Eric Van Rompuy, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heren Filip Dewinter en Jan Van Duppen, mevrouw Veerle Declercq, de heren Jan Roegiers en Kris Van Dijck en minister Mieke Vogels	
Moties van aanbeveling	35
Regeling van de werkzaamheden	36

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.30 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Louis Bril, Anny De Maght-Aelbrecht, Boudewijn Laloo : gezondheidsredenen ;

Jacky Maes : buitenslands ;

Anne-Marie Baeke, André Denys, Johan De Roo, Didier Ramoudt : ambtsverplichtingen.

ONTWERPEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 6 van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap
– 1041 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.
- Ontwerp van decreet houdende water bestemd voor menselijke aanwending
– 1045 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heer Freddy Sarens c.s. betreffende de aanduiding van de Belgische vertegenwoordigers in de Conventie over de toekomst van Europa
– 1038 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Voorstel van resolutie van de heren Robert Voorhamme, André Denys en Jos Bex betreffende aanbevelingen inzake het ontwerp mobiliteitsplan Vlaanderen
– 1040 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie.
- Voorstel van resolutie van de heren Jan Penris, Filip Dewinter, Pieter Huybrechts en mevrouw Marijke Dillen betreffende het behoud van de groeikansen van de luchthaven van Deurne
– 1043 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie.

IN EERSTE LEZING AANGENOMEN ARTIKELN**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende artikelen werden in eerste lezing aangenomen :

- In eerste lezing aangenomen artikelen over het ontwerp van decreet op het Vlaamse Jeugdbeleid
– 973 (2001-2002) – Nr. 5.
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur, Media en Sport.

VERSLAGEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Patrick Hostekint over het ontwerp van decreet houdende instemming met
 - de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991,
 - de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997,
 - de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999, en met
 - de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999
 – 915 (2001-2002) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie uitgebracht door de heer Koen Helsen over het voorstel van resolutie van de heer Eloi Glorieux betreffende het stimuleren van rationeel energiegebruik bij gezinnen
 – 926 (2001-2002) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Herman Lauwers over het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996
 – 968 (2001-2002) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Stefaan Platteau over de gedachte-

wisseling met de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de Vlaamse inspanningen, vorderingen en realisaties in het kader van het Belgische EU-voorzitterschap – overzicht, evaluatie en nabeschuiving

– 1037 (2001-2002) – Nr. 1.

- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door de heer Jo Vermeulen over de hoorzitting betreffende de erkenning van particuliere radio-omroepen met het Vlaams Commissariaat voor de Media.
 – 1044 (2001-2002) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen over de gedachtewisseling over het jaarverslag 2000 van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)
 – 1047 (2001-2002) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Erik Matthijs over de hoorzitting over het Milieu- en natuurrapport Vlaanderen : thema's (MIRA-T 2001)
 – 1048 (2001-2002) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heren Dirk De Cock en Luc Martens over het verzoekschrift betreffende de gelijkwaardigheid van diploma's uit het onderwijs voor sociale promotie met diploma's uit het dagonderwijs
 – 1049 (2001-2002) – Nr. 1.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heer Joris Van Hauthem tot besluit van de op 5 februari 2002 door de heren Eddy Schuermans, André-Emiel Bogaert en Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellaties tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaam-

Voorzitter

se regering, respectievelijk over de evaluatie van de Euronautilus-evenementen, over de overeenkomst tussen de Vlaamse regering en het bureau Slangen & Partners inzake de communicatiestrategische begeleiding van het project Kleurrijk Vlaanderen en over de overheidsopdrachten in het kader van het communicatiebeleid van de Vlaamse regering
– 1039 (2001-2002) – Nr. 1.

- Met redenen omklede motie van mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Niki De Gryze en de heer Felix Strackx tot besluit van de op 7 februari 2002 door mevrouw Trees Merckx-Van Goey in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het Vlaamse drugspreventiebeleid
– 1042 (2001-2002) – Nr. 1.

- Met redenen omklede motie van mevrouw Brigitte Grouwels en de heren Rufin Grijp en Sven Gatz tot besluit van de op 7 februari 2002 door mevrouw Brigitte Grouwels in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelings-samenwerking, over de uitbouw van het aanbod voor de zorgverzekering in Brussel
– 1046 (2001-2002) – Nr. 1.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vlaamse regering werd ingediend :

- Schatkisttoestand van de Vlaamse Gemeenschap, toestand op 31 december 2001 en de nieuwsbrief kasbeheer van december 2001 (DOC 107/2001-2002).

Deze mededeling van de Vlaamse regering ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werden ingediend :

- Advies d.d. 21 januari 2002 van de Vlaamse Gezondheidsraad : "Externe Kwaliteitsevaluatie van Ziekenhuizen"
(DOC 108/2001-2002) ;
- Advies d.d. 21 januari 2002 van de Vlaamse Gezondheidsraad "Advies inzake massacommunicatie over binnenhuispollutie"
(DOC 109/2001-2002).

Deze mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE MILIEU-MAATSCHAPPIJ**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vlaamse Milieumaatschappij werd ingediend :

- Milieu- en natuurrapport Vlaanderen : thema's (MIRA-T 2001)
(DOC 106/2001-2002).

Deze mededeling van de Vlaamse Milieumaatschappij ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

ARREST VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : Het volgende arrest van het arbitragehof ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

Voorzitter

- Arrest nr. 32 van 6 februari 2002.

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF
Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Rolnummer 2283 ;
- Rolnummers 2284 en 2295 (samen gevoegde zaken) ;
- Rolnummer 2291 ;
- Rolnummer 2301 ;
- Rolnummer 2307 ;
- Rolnummer 2309 ;
- Rolnummer 2320.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Jan Penris, Filip Dewinter en Pieter Huybrechts en mevrouw Marijke Dillen betreffende het behoud van de groeikansen van de luchthaven van Deurne – 1043 (2001-2002) – Nr. 1
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie

De voorzitter : Dames en heren, ingevolge de be raadslaging in het Uitgebreid Bureau van 18 februari 2002 stel ik voor om het voorstel van resolutie van de heren Penris, Dewinter en Huybrechts en mevrouw Dillen betreffende het behoud van de groeikansen van de luchthaven van Deurne voorrang te verlenen in commissie.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

ACTUALITEITSDEBAT**Actualiteitsdebat over de jeugddelinquentie en inzonderheid de uitwerking van het toekomstige jeugdsanctierecht**

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de jeugddelinquentie en inzonderheid de uitwerking van het toekomstige jeugdsanctierecht.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, twee jaar geleden noemde minister Vogels het voorstel van minister Verwilghen om een gesloten federale jeugdinstelling op te richten veel te repressief. Het kon toch niet dat delinquente jongeren op zo'n manier werden opgesloten. Dat was onverantwoord en onaanvaardbaar. Minister Vogels was verbaasd dat minister Verwilghen nog maar met het idee speelde.

Ze was wellicht even verbaasd als wij toen we dit weekend de krant opensloegen en in een interview met diezelfde minister Vogels het volgende lasen : 'Ik had al twee jaar een akkoord met Verwilghen om een nieuwe federale jeugdinstelling te bouwen, maar de federale motor sputterde.' En even verder : 'Ik wil heel duidelijk zijn : ik ben het wachten beu. Ik heb verdorie dringend meer plaatsen nodig. Als Everberg op 1 maart 2002 federaal niet rond is, wil ik die instelling overnemen in naam van de Vlaamse Gemeenschap en zal ik ze voorlopig als een Vlaamse instelling exploiteren.'

Van een ommezwaai gesproken, temeer omdat minister Vogels amper drie maanden geleden verklaarde dat tien bijkomende plaatsen in Mol zouden volstaan om de afschaffing van het inmiddels befaamde artikel 53 te compenseren. Nu wil de minister zelf een jeugdgevangenis uitbaten, omdat ze naar eigen zeggen dringend bijkomende plaatsen nodig heeft. De logica hiervan ontgaat ons volledig, tenzij onverantwoord beleid, onbetrouwbare informatie en veel loze beloftes tegenwoordig tekens zijn van politieke logica.

We weten al sinds 1999 dat jongeren vanaf begin dit jaar niet meer in gesloten instellingen mogen worden opgesloten. Nu beweert minister Vogels opens dat ze dringend meer opvangplaatsen nodig heeft. De kwalificatie 'dringend' klinkt vandaag

Merckx-Van Goey

dus vrij belachelijk. De minister treedt in dit dossier onberekenbaar op.

In datzelfde artikel verklaarde minister Vogels een gezonde huisvrouw te zijn die weet dat gratis niet bestaat. Maar gezonde huisvrouwen beseffen ook dat als de federale regering geen juridische basis kan creëren waarop Everberg kan steunen, de Vlaamse regering dat evenmin kan. En ze beseffen ook dat de Vlaamse regering niet in staat is in recordtempo de personeelsproblemen op te lossen, de bouwvergunningen in orde te maken en – wat veel belangrijker is – een degelijk hulpverleningsprogramma uit te werken.

De Vlaamse regering kan dat in de eerste plaats niet omdat er in dit land nu eenmaal wetten zijn en daar moeten we ons allemaal aan houden. Dat geldt ook voor de overheid. Een openbaar onderzoek voor een bouwvergunning neemt nu eenmaal dertig dagen in beslag. Tot 18 maart loopt het openbaar onderzoek over de plaatsing van containers in Everberg. Sneller kan niet. Iedereen weet dat 1 maart niet haalbaar is.

Een tweede reden is echter nog veel belangrijker. Dit dossier gaat over het lot van een groep die sowieso al aan de rand van de maatschappij staat. Een duwtje in de goeie richting en ze zijn een stukje verder van die rand verwijderd. Een duwtje in de foute richting, en het loopt fataal af. Hen opsluiten in het criminele fabriekje dat Everberg dreigt te worden, wordt een duwtje van de laatste categorie. Jongeren opsluiten zonder enige vorm van hulpverlening of begeleiding kan niet in een land dat zich beschaafd wil noemen.

Waar zijn de harde engagementen van de Vlaamse regering? Jeugddelinquentie en bijzondere jeugdzorg zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. CD&V pleit voor een krachtadig en vooral humaan beleid ten aanzien van jeugddelinquentie. Dit betekent dat de humane justitiële benadering nog steeds niet meer dan het sluitstuk van een integrale aanpak kan zijn. De strijd tegen jeugddelinquentie is er in de eerste plaats een van preventie, hulpverlening, bijstand, bijzondere jeugdzorg en een goed onderwijs- en gezinsbeleid.

Vandaag gebeurt iets anders. De federale regering splitst ons een noodwet in de maag, hoewel er al maanden geleden een CD&V-voorstel werd ingediend in de Kamercommissie voor Justitie. De Raad van State heeft over het voorstel al een advies uitgebracht. Maar voor de meerderheid was

het voorstel blijkbaar niet eens de moeite om erover te praten, laat staan dat er binnen de meerderheid eensgezindheid zou bestaan om erover te beslissen. De acties van de jeugdrechters en de parkeetmagistraten leidden tot paniek, en dat resulteerde in een noodwet. Daarmee is de kous af, de spektakelregering heeft weer een mirakel verricht. Enkel wie goedgegelovig is, trapt daar nog in.

Een berg vragen blijft onbeantwoord. Wie komt er in de jeugdgevangenis terecht? Hoeveel plaatsen zijn er voor Waalse jongeren, en hoeveel voor Vlaamse? Zijn daarover al afspraken gemaakt? Wat is de hoofddoelstelling: de beveiliging van de maatschappij of de hulpverlening en begeleiding? Waaruit zal de begeleiding bestaan? Jongeren mogen maximum twee maanden in Everberg verblijven. De andere instellingen zitten overvol. Moeten die jongeren dan na een shockbehandeling van twee maanden terug de straat op? Mevrouw de minister, denkt u dat ze daar beter van worden? In maart 2000 noemde u zelf de plaatsing in Mol van maximaal drie maanden een idiote maatregel. U zei zelf: 'In zo'n korte periode kan men alleen jongeren opsluiten, kalm houden om ze dan de samenleving in te sturen en ze kort daarna terug te zien.' Dit geldt des te meer voor de 'opsluiting' in Everberg.

Wat zal er in het samenwerkingsakkoord staan? Welk soort onderwijs zal daar worden gegeven? Is hier al over nagedacht? Samen met ons stellen veel mensen uit de sector van de bijzondere jeugdzorg vast dat dit dossier van een weinig globale en doortastende aanpak getuigt. De plotse oplossingen die worden uitgewerkt doen de wenkbrauwen fronsen. Komt er een nieuwe wet op de jeugdbescherming? Zal er spoedig een nieuwe wet zijn die het mogelijk maakt om jongeren in Everberg op te sluiten? Wat zal het verschil zijn met de huidige gesloten instellingen, zoals Mol en Ruiselede? Hoe wordt de reïntegratie van de jongeren die in Everberg worden opgesloten, uitgewerkt?

De oprichting van Everberg kan allesbehalve een coherent jeugdbijstandsbeleid worden genoemd. De federale regering mist elke visie en kan het blijkbaar niet eens worden over het te volgen pad. Everberg oprichten is enkel het behoud van de bestaande opsluiting in huizen van arrest, weliswaar in een licht opgepoetste versie. De federale overheid maakt geen keuze over de richting die het jeugdrecht moet uitgaan. In plaats van een visie en een structurele oplossing voor te stellen, schuiven de regeringen de problemen voor zich uit. Het is de hoogste tijd dat er een jeugdsanctierecht wordt uitgewerkt en dat het debat ten gronde wordt ge-

Merckx-Van Goey

voerd en afgerond. Dit mag niet op een amateuristische manier gebeuren, zoals Everberg. In dat opzicht zou een goed doordachte visie wel een aange-name en verantwoorde afwisseling zijn met de rest van dit dossier en moet de optie van het herstelrecht dringend opnieuw worden bekeken.

Zonder jeugdsanctierecht, zonder rechtswaarborgen en zonder garanties op hulpverlening kunnen we moeilijk van een coherent beleid spreken. Bijzondere jeugdzorg is zoveel meer dan het oprichten van een jeugdgevangenis in Everberg. De jongeren die daar terechtkomen vormen slechts het topje van de ijsberg die jeugdbijstand heet. En toch wordt er een massa geld ingepompt en wordt het dossier onzorgvuldig afgehandeld. Dit hebben we zelden meegemaakt.

De jonge daders worden eigenlijk het slachtoffer van kunst- en vliegwerk. Ze worden, zonder enige rechtswaarborg of juridische grond, in een voormalige paracommandokazerne met een hoge draad errond zonder meer opgesloten. Wij willen vandaag zeer duidelijk stellen dat we niet meedoen met het huidige ping-pongspelletje, waarin de Vlaamse minister met een beschuldigende vinger wijst naar de federale regering en eveneens stelt zegt dat de Franstalige collega's niet meewillen. Hoe staat het met het overleg? Is het fictie of een illusie?

We constateren dat de opsluiting primeert. Everberg zal binnen de kortste keren synoniem worden voor een crimineel fabriekje, waar jongeren die een misdrijf hebben gepleegd worden opgesloten om de maatschappij te beveiligen en te beschermen. Voor een aantal jongeren zal een verblijf in Everberg een bewijs van ontgroening worden of een verblijf om bij vrienden mee uit te pakken. Everberg wordt de plaats voor de gevaarlijkste jongeren in de maatschappij. Ze krijgen er een ticket mee dat hun kansen in de maatschappij voorgoed achter de rug zijn. De reïntegratie en de sociale aanvaarding van de jongeren in de maatschappij worden daardoor sterk bemoeilijkt.

Het is dan ook de dringendste opdracht van de Vlaamse regering om terug vat te krijgen op dit dossier. De Vlaamse regering moet nu werk maken van een uitgebreid scenario voor de jeugdbijstand. Na meer dan twee jaar paars-groen beleid van stilstand moet nu over het landschap en de werking van de jeugdbijstand worden beslist. Als dat nu niet gebeurt, zal het nooit meer gebeuren. Het structureel tekort aan plaatsen voor een langere plaatsing

met zinvolle pedagogische projecten in de gemeenschapsinstellingen moet grondig worden aangepakt. De creatie van 50 voorlopige plaatsen in Everberg is nauwelijks voldoende om de acute en structurele nood van bijvoorbeeld de regio Brussel of de regio Antwerpen te lenigen. Men dreigt enkel de zaken met twee maanden te verschuiven. Wat wordt dan opgelost met deze bijkomende plaatsen?

CD&V heeft wel een duidelijke visie op de aanpak van jeugddelinquentie. De Vlaamse christen-democraten waren de motor achter het waardevolle werk dat in de voorbije zittingsperiode is geleverd en dienden deze legislatuur ook reeds eigen voorstellen in, die door de meerderheid werden verworpen.

CD&V kiest voor een integrale aanpak, en vertrekt vanuit de verbondenheid tussen mensen in sterke familiale en gemeenschapsstructuren. Wij kiezen prioritair voor een echte en breed gedragen preventie. CD&V wil een echte capaciteitsuitbreiding in de gemeenschapsinstellingen. CD&V wil binnen het verruimde aanbod van de gemeenschapsinstellingen een doelgroepenbeleid waarbij de maatschappelijke beveiliging voor een beperkte categorie van geplaatste jongeren sterker moet doorwegen. Wij willen bovendien diversificatie en begeleiding onderaan de ladder, bijvoorbeeld ook in de ambulante centra.

CD&V wil een verschillende maatschappelijke reactie op de als misdrijf omschreven feiten enerzijds en de problematische opvoedingssituaties anderzijds. Ten slotte willen wij voor een beperkte groep jeugdige delinquenten een aangepaste federale inrichting, maar dat alleen binnen een nieuw wettelijk kader van een hervormd jeugdsanctierecht. Beslissingen daarover dienen minstens tegelijkertijd in overleg te worden genomen. Ze moeten passen in een bredere visie op de maatschappelijke reactie op jeugddelinquentie. De absolute vereiste daarbij is dat er enkel sprake kan zijn van plaatsing indien er duidelijke afspraken zijn tussen de verschillende overheden, via een samenwerkingsakkoord, over het aanbod van pedagogische projecten, hulpverlening en onderwijs binnen dergelijke inrichtingen. CD&V diende hiertoe reeds heel wat voorstellen in het federale parlement in, net als een voorstel van resolutie in het Vlaams Parlement. CD&V heeft wat dat betreft een geloofwaardig alternatief. We willen dat dan ook constructief openstellen, vanuit onze bezorgdheid voor jongeren. We hopen dit samen met zoveel mogelijk democratische fracties op te nemen in onze motie van aanbeveling na dit debat. *(Applaus bij CD&V en VU&ID)*

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, laten we eens bekijken vanwaar we komen en waarheen we willen. Om te beginnen : vanwaar komen we ? Ik begin bij 23 juni 1988. Dat is lang geleden, mevrouw Merckx. Maar dat zou enige nuancering in uw betoog mogen brengen, in verband met de verantwoordelijkheid van uw partij.

De heer Eric Van Rompuy : Het gaat hier over de problemen van vandaag.

Mevrouw Patricia Ceysens : De problemen van vandaag zijn vaak gisteren gecreëerd. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Op 23 juni 1988 werd België veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens omdat we jongeren opsluiten in gevangenissen. Dat is een belangrijk feit. Europa vond dat dit niet kon, en dat er aparte voorzieningen moesten komen om jongeren op te sluiten. (*Opmerking van de heer Eric Van Rompuy*)

Voor het verhaal vanaf 1999 wend ik me tot die kant, wat het verhaal tot 1999 betreft wend ik me tot u. Tien jaar lang zegt de meerderheid dat ze er ooit wel eens iets aan zal doen, maar in werkelijkheid gebeurt er niets. (*Opmerking van de heer Eric Van Rompuy*)

Op 4 mei 1999 komt er dan eindelijk een federale wet met de bedoeling er effectief iets aan te doen. Het is de bedoeling om vanaf 1 januari 2002 niet langer toe te laten dat jongeren gedurende vijftien dagen in een gevang worden opgesloten. Dit is een belangrijk statement, waarmee men duidelijk aangeeft dat dit niet langer kan. Ondertussen zijn er natuurlijk wel een paar jongeren die in hun cel zelfmoord hebben gepleegd. Hoe dan ook, de wet komt er, zij het veel te laat. Er wordt dus gesteld dat het vanaf 1 januari 2002 gedaan is.

Vanaf het aantreden van de nieuwe regering hebben we dat ook duidelijk gesteld. We hebben aan de nieuwe ploeg gezegd dat het hier om een niet-onbelangrijk feit gaat en dat dit wellicht de druppel wordt die de emmer kan doen overlopen. Vanaf 1 januari 2002 zullen jeugdrechters, als er toch niets verandert, verplicht zijn om als het ware een noodkreet te slaken. We konden voorspellen dat de instellingen vol zouden zijn. Dat wisten we allemaal. De jeugdrechters hadden dat trouwens gedurende al die jaren voldoende duidelijk gemaakt. Vanaf

1 januari 2002 zullen ze met een mediatieke actie komen.

Mijns inziens is dat ook totaal gerechtvaardigd. Wat moeten die mensen immers doen ? Ze krijgen die jongeren in hun kabinet. Ze moeten binnen 24 uur beslissen wat ze daarmee doen. Ze hebben maar 24 uur om daarvoor een plaats te zoeken. Ik vind het trouwens onverantwoord dat jeugdrechters, die hoogopgeleide magistraten zijn, hele voormiddagen aan de telefoon moeten hangen om het hele Vlaamse land rond te bellen om te zien waar ze die jongere kunnen plaatsen. Ze kunnen het immers niet maken, vanuit hun plicht ten opzichte van de maatschappij, om die jongere die de nacht voordien bijvoorbeeld vier inbraken en een gewelddelict heeft gepleegd, gewoon opnieuw vrij te laten.

Mevrouw de minister, wij hebben u er herhaaldelijk op gewezen dat dit probleem eraan zat te komen. Bij de besprekingen over begrotingen hebben wij u daar onder meer op gewezen. U komt dan met het antwoord dat er tien plaatsen komen. Zal dat voldoende zijn ? U hebt altijd beweerd van wel. Wij hadden daar wel wat vragen bij. U stelt echter duidelijk dat het voldoende is en dat alles onder controle is. Volgens u hoeven we dus niet bang te zijn voor 1 januari 2002.

Bij de begrotingscontrole van 2001 stelt u dan opeens dat die tien plaatsen misschien toch niet klaar zullen zijn. Wij roepen dan alle hensen aan de klemtonen dat toch minstens die tien plaatsen er moeten komen. U stelt in persberichten dat u aan een buffercapaciteit zult werken en dat u de halfgesloten instellingen zult omvormen tot gesloten instellingen. Dat geeft toch wel aan dat u misschien niet helemaal overtuigd bent van uw stelling dat die tien plaatsen voldoende zijn. Wij kunnen natuurlijk niet veel meer doen dan u daarover vragen te stellen : schriftelijke vragen, mondelinge vragen, interpellaties. Wij klagen dat ook aan bij begrotingscontroles.

Dan wordt het 1 januari 2002. Aanvankelijk gebeurt er nog niets, maar op 24 januari is het zover. Dan ontploft de bom. De jeugdrechters zeggen dan : 'Voilà, we hebben er deze nacht gehad. Maatschappij, hier zijn ze terug.' Wat wil men dat die mensen doen ? Ze hebben het gedurende tientallen jaren aangeklaagd. Ik begrijp die mensen. Ik vind dat ze volkomen legitiem gehandeld hebben. Zij konden niet anders meer. Zij stellen terecht dat het niet langer hun verantwoordelijkheid is. Zij zeggen duidelijk dat het nu aan de politici is om hun verantwoordelijkheid te nemen. Zij kunnen

Ceysens

niet meer doen dan wat ze gedaan hebben, zijnde dat systematisch aanklagen.

Dan komt gelukkig de federale premier. (*Opmerkingen van de heren Eric Van Rompuy en Ludo Sannen*)

De federale premier stelt dat de maat vol is en dat hij de zaak nu in handen neemt. We moeten eerlijk zijn : hij heeft het ook in handen genomen. Hij formuleert het plan een federale instelling te creëren, waarvoor een samenwerkingsakkoord zal worden opgesteld. De federale overheid zal het aspect veiligheid of bewaking voor haar rekening nemen. De gemeenschappen zullen daar dan hun verhaal in moeten doen.

Hoever staat de gemeenschap nu met haar aandeel ? Wat gaan wij doen ? Mevrouw Merckx, op dit punt hebt u enkele misvattingen verspreid. Uiteraard is er een verschil tussen de federale en de Vlaamse regering. De federale regering heeft immers een wettelijke basis nodig om jongeren in een soort van voorlopige hechtenis te kunnen houden. De Vlaamse regering heeft die wettelijke basis niet nodig. Ze houdt vandaag al jongeren in bewaring in een soort gesloten voorzieningen.

We moeten niet laten uitschijnen dat de instelling in Mol een hotel is. Welnu, Everberg zal op Mol lijken. Het gaat niet om een recreatiecentrum of een sportcentrum, maar om een gesloten voorziening, waar de gemeenschappen jongeren zullen kunnen plaatsen op een wettelijke basis.

Aangezien de Vlaamse regering een nieuwe wettelijke basis nodig heeft, werkt de minister van Justitie aan een jeugdsanctierecht. Dat moet er komen, en ik ben blij dat ook u zich daar nu volmondig voor uitspreekt, evenals de andere regeringspartijen. Er is immers wel degelijk een loopgravenstrijd geleverd tegen het ontwerp van minister Verwilghen. Door dat verzet ging veel tijd verloren. Het is jammer dat het allemaal zo moeizaam gaat, maar nu zijn we het erover eens dat het jeugdsanctierecht er mag komen, en er zal dan ook een wettelijke basis zijn om jongeren in voorlopige hechtenis te nemen in een federale voorziening.

Ook die federale voorziening is een feit. Er wordt naar verluidt al aan gewerkt. Er zullen weldra tien plaatsen klaar zijn, vijf voor de Vlaamse Gemeenschap en vijf voor de Franse. De federale overheid staat in voor de veiligheid. De vraag is nog wat er in het samenwerkingsakkoord met de federale

overheid moet staan, en wat de Vlaamse Gemeenschap daarin zal inbrengen. Dat is nu voor ons de belangrijkste vraag.

Mevrouw Merckx, we moeten in dat samenwerkingsakkoord geen zware therapeutische setting of hulpverleningsregime opnemen. Ik ben het immers eens met de minister dat zelfs in Mol, gezien het profiel van de mensen die in die instelling worden samengebracht, de duur van een opname te kort is voor een hulpverlenings- of heropvoedingsaanbod. We zijn daar dus geen vragende partij voor.

Laten we bovendien niet vergeten dat de jongeren die daar zullen worden opgenomen, geacht worden onschuldig te zijn. Ook jongeren hebben rechten, en er kan dus pas iets worden gedaan na een veroordeling. Met het nieuwe jeugdsanctierecht, en de regeling voor voorlopige hechtenis die daarin zal worden opgenomen, kunnen we pas beginnen werken als de feiten die de jongere heeft gepleegd, bewezen zijn.

Wat we wel kunnen doen, is die jongeren een aangenaam klimaat bieden. De instelling moet humaan ingericht zijn, maar moet niet gericht zijn op hulpverlening, want wat we daarin ook zouden investeren, het zou verloren geld zijn. Er moet veel-er gezorgd worden voor goede sportgelegenheid, een goed cultuuraanbod, internetcursussen, enzovoort. Zulke dingen kunnen we in die korte periode wel meegeven, en daar hebben ze altijd wat aan.

De vier jongeren die de emmer hebben doen overlopen, waren de grens bij Rijsel overgestoken en hadden hier feiten gepleegd. We zouden hen hier in zo'n instelling kortstondig moeten opvangen. Hoezeer we ook geloven in preventie, in heropvoeding en in nieuwe kansen, we kunnen ze niet bieden aan alle jongeren die daar worden binnengebracht. Laten we realistisch zijn : de jeugdrechters zullen jongeren in het detentiecentrum plaatsen omdat ze op dat ogenblik verantwoordelijk zijn voor een acute bescherming van de maatschappij. We moeten ervoor zorgen dat de jeugdrechters die verantwoordelijkheid kunnen nemen. We mogen het systeem niet ondermijnen.

We mogen echter niet pretenderen dat een verblijf van twee maanden in dit centrum die jongeren plots in andere mensen zal veranderen. Hoewel we over heel wat knowhow beschikken, zou een uitgebreid hulpverleningsaanbod hier niet in slagen.

We weten welke methodes wel werken. Ik denk hierbij aan de onthemingsprojecten van VZW Oikoten. Deze organisatie organiseert zware tochten

Ceysens

met die jongeren, waarbij ze hen de kans geeft om een haast nieuwe identiteit op te bouwen. Aangezien we weten dat deze projecten goede resultaten opleveren, zou ik hier graag wat meer van onze middelen aan besteden. We moeten de jongeren die hiervoor in aanmerking komen de kans geven om aan deze projecten deel te nemen.

Aangezien niet alle jongeren hiervoor in aanmerking komen, pleit ik ervoor om als Vlaamse Gemeenschap in deze federale instelling geen hulpverleningsaanbod of therapeutische setting uit te bouwen. Een dergelijk aanbod zou immers heel wat opvoeders en hulpverleners vergen. We mogen evenmin denken dat we die jongeren in dat centrum een degelijk onderwijs kunnen aanbieden, want we mogen de grote leeftijds- en achtergrondverschillen niet uit het oog verliezen.

De vraag is natuurlijk wat we die jongeren wel te bieden hebben. Mijns inziens is het in de eerste plaats belangrijk dat die jongeren daar niet te lang moeten blijven, en dat hun verblijf zo kort mogelijk blijft.

Om te vermijden dat de jeugdrechters constant in de problemen raken, moeten we ervoor zorgen dat die jongeren daar twee maanden kunnen blijven. Ik hoop evenwel dat geen enkele jongere daar twee maanden zal moeten verblijven. Hopelijk slagen we er veel vroeger in om te achterhalen voor welk hulpverleningsaanbod die jongeren wel in aanmerking komen.

Indien het gaat om Franse jongeren die de grens hebben overgestoken, kunnen we er door middel van een rogatoire commissie, zoals onlangs ook is gebeurd, voor zorgen dat die jongeren volgens het Franse systeem worden opgenomen. We mogen evenwel niet vergeten dat we in een samenleving leven die steeds meer jongeren van over heel de wereld naar hier brengt.

Ik geloof nog steeds in preventie. Ik ben ervan overtuigd dat we op het vlak van de opvoedingsondersteuning nog meer inspanningen moeten leveren. We moeten er rekening mee houden dat veel van deze jongeren in hun prille jeugd zelf slachtoffers zijn geweest. Voor jongeren uit Ecuador of Tadzjikistan kunnen we op dit vlak evenwel niet veel doen.

We moeten realistisch blijven. Wat preventie betreft, moeten we doen wat we kunnen. We moeten nagaan welke jongeren precies delicten plegen. De

beveiliging van de maatschappij is een goede zaak. Het federale niveau moet op dit vlak zijn rol vervullen. Het jeugdsanctierecht moet de basis van de wettelijke detentie vormen. Het heeft lang geduurd, maar de discussie over de noodzaak van het jeugdsanctierecht is momenteel achter de rug.

We moeten die jongeren zo kort mogelijk in het centrum te Everberg laten verblijven. Mijns inziens zouden we minister Anciaux hierbij moeten betrekken. Zijn aanbod lijkt me geschikter dan een welzijnsaanbod. We moeten die jongeren tijdens hun korte verblijf een ander aanbod dan een hulpverleningsaanbod voorschotelen.

Ik stel voor om de middelen voor het hulpverleningsaanbod in een tweede fase in te zetten. Op dat ogenblik zullen we al weten waar die jongeren naartoe kunnen. Dit kan de psychiatrie zijn, die zeker nog bijkomende middelen nodig heeft, het Vlaams Fonds of de daarnet al aangehaalde onthemingsprojecten.

De meeste mensen beseffen niet dat we in Vlaanderen over de juiste technieken beschikken om die jongeren een tweede kans te geven. Dit geldt evenwel niet voor iedereen die in een detentiecentrum toekomt. We mogen onze middelen niet massaal inzetten om voor al die jongeren in een heropvoedingsaanbod te voorzien. Dit kan of mag de bedoeling van het detentiecentrum in Everberg niet zijn.

We zullen zien wat dit debat vandaag oplevert. Ik wil in het samenwerkingsakkoord in een ander aanbod voorzien dan mevrouw Merckx daarnet heeft voorgesteld. Mevrouw Merckx wil binnen de muren van het centrum zware hulpverleningsprogramma's opstarten. De ervaringen die we in Mol hebben opgedaan, tonen aan dat een verblijf van twee maanden hiervoor te kort is. In Mol kunnen jongeren een maand langer verblijven. Er zijn zelfs verlengingsmogelijkheden. De mensen die in Mol werken, zijn het er allemaal over eens dat deze periode te kort is voor een zwaar hulpverleningsprogramma.

Indien we aan hulpverlening willen doen, moeten we bovendien rekening houden met het profiel van de individuele jongeren. In de onthemingsprojecten is dat 'één tot één'. Daar vertrekt men immers van één hulpverlenen in het kader van bijvoorbeeld een fietstocht van 6.000 kilometer. Een jongere vertrekt daarbij bijvoorbeeld individueel naar een boerengezin in de Pyreneeën, waarbij die Franse boer tot de vaststelling komt dat een jongere van 17 jaar eigenlijk enkel nood heeft aan een goede knuffel, iets wat hij nooit gekregen heeft.

Ceysens

Laten we daarin investeren in plaats van onze schaarse middelen massaal binnen de muren van Everberg te gaan ontplooiën. Dat laatste vragen we niet omdat we daar niet in geloven. Daarom is het mijns inziens heel belangrijk dat onze inbreng in het samenwerkingsakkoord wordt opgenomen.

Bij een dergelijk samenwerkingsakkoord denkt iedereen aan de federale inbreng op het vlak van veiligheid en aan de Vlaamse inbreng op het vlak van welzijn, met name de hulpverlening en de therapie. Ik denk echter dat dit verkeerd is, want het is niet dat wat we binnen die muren moeten brengen. Ik denk dat we daar iets anders moeten brengen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw Ceysens, ik kan u niet meer volgen. Enerzijds zegt u dat het probleem er niet in die mate zou zijn geweest indien er plaatsen waren geweest. We treden dit bij want het probleem was dan inderdaad niet in die mate geëscaleerd. Anderzijds hebt u het over een korte detentie, maar na die korte detentie zijn die jongeren er nog allemaal, met eventueel een gedeelte voor Vlaanderen en een gedeelte voor Wallonië. Op dat ogenblik moeten we volledig klaarstaan. Dit betekent dus niet alleen de bergen intrekken, maar wel voorzien in een heel pakket opvoedings- en begeleidingsmaatregelen en impulsen voor jongeren.

In uw uiteenzetting stel ik dus een contradictie vast : enerzijds zegt u dat er geen probleem zou zijn geweest indien die plaatsen er waren, maar anderzijds pleit u toch voor een goed opvoedingspakket, dit laatste evenwel niet onmiddellijk, maar na een maand. Ook dan moeten we klaarstaan.

Mevrouw Patricia Ceysens : Ik begrijp uw probleem niet. We hebben plaats nodig, maar u bent het die warm en koud blaast. Mevrouw Merckx heeft het over een 'crimineel fabriekje', hoewel ze zelf zegt dat er een gesloten voorziening moet zijn waar men iemand ter beveiliging van de maatschappij in detentie kan houden. Uiteraard krijgt men dan een detentiecentrum, ook en zelfs voor het kortstondig in detentie houden. De vraag daarbij is hoe ver men daarin kan gaan en wat men in dat detentiecentrum gaat doen.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric van Rompuy : Het zijn niet wij die de oplossingen moeten aanreiken.

Uw federale premier zegt dat die instelling op 1 maart operationeel zal zijn, waardoor het probleem voor hem opgelost is. Nochtans is er geen juridische basis, want dat moet nog in de Kamer worden besproken. Men lost dit blijkbaar op met iets dat op één avond is beslist, waardoor het hele jeugd-sanctierecht wordt aangepast.

Mevrouw Patricia Ceysens : Het gaat om slechts enkele artikelen over de voorlopige hechtenis.

De heer Eric Van Rompuy : Het blijft hoe dan ook improvisatie. Men gaat gewoon een wettelijke basis creëren om die instelling daar te kunnen openen. Het jeugdsanctierecht – waar men al jaren over spreekt en met betrekking tot hetwelk men een wetsvoorstel van CD&V nooit heeft willen behandelen – heeft echter nog steeds geen juridische basis.

Ik zal het niet hebben over de ruimtelijke ordening, maar wat mij in dit debat verbaast, is dat men nog steeds niet weet wat men daar gaat doen. Mevrouw Merckx heeft reeds terecht gezegd dat dit een crimineel fabriekje wordt. U zegt dat we ze daar tweeënhalve maand moeten houden en wat sport moeten laten doen, enzovoort.

Mevrouw Patricia Ceysens : Maximum twee maanden en vijf dagen ! Dat kan net zo goed veertien dagen zijn !

De heer Eric Van Rompuy : Een federale en een Vlaamse regering verklaren zich akkoord om daar op 1 maart tien jongeren te plaatsen, zonder nu de juiste invalshoek te kennen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Blijkbaar wordt maandag het samenwerkingsakkoord ondertekend.

De heer Eric Van Rompuy : Wat gaat men daar doen ?

Mevrouw Patricia Ceysens : In het samenwerkingsakkoord zal men dit uitstippelen en precies daarom hebben we gevraagd om daar vandaag – en niet na het samenwerkingsakkoord – over te debatteren.

De heer Eric Van Rompuy : Mevrouw Ceysens, u stelt dat men de mensen daar moet opvangen gedurende twee maanden en vijf dagen, hen bezighouden, enzovoort. Wat er daarna moet gebeuren, weet u nog steeds niet.

Mevrouw Patricia Ceysens : Natuurlijk weten we dat wel.

Minister Mieke Vogels : We weten dat wel, mijnheer Van Rompuy, ik zal daar straks uitgebreid op ingaan.

De heer Eric Van Rompuy : Mevrouw de minister, u weet dus welke categorie van mensen daar zal terecht komen, u hebt een oplossing. Toch zei u vorige zaterdag dat er geen oplossing is. U hebt gezegd dat minister Verwilghen zijn werk niet heeft gedaan, en dat u het allemaal zelf zal moeten oplossen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Maandag wordt er blijkbaar een akkoord getekend.

Minister Mieke Vogels : Mijnheer Van Rompuy, er is een oplossing en een akkoord over hoe die miniwet inzake voorlopige hechtenis eruit zal zien. Volgende vrijdag wordt er op de interministeriële conferentie een samenwerkingsakkoord getekend, waarin wordt gepreciseerd welke de taken van de federale overheid en welke de taken van de gemeenschapsoverheid zullen zijn in die gesloten instelling. Het concept is klaar. Een andere vraag is of de juridische basis en het gebouw op 1 maart klaar zullen zijn.

De heer Eric Van Rompuy : Mevrouw Ceysens heeft dus gelijk : er zal een soort opvang worden georganiseerd.

Mevrouw Patricia Ceysens : Maar daar gaat het debat vandaag over, mijnheer Van Rompuy. We zullen horen wat de Vlaamse Gemeenschap daar wil inbrengen. Dat is de reden waarom we daar vandaag over discussiëren.

De heer Eric Van Rompuy : Het is toch essentieel dat u op voorhand weet wat u in die instelling wilt doen. We moeten geen debat voeren over welke maatschappelijke opties er zijn.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mijnheer Van Rompuy, we voeren dat debat toch vandaag. Wat zou u zeggen als we het pas volgende week voeren ? U zou zeggen dat het vijgen na Pasen zijn. Als er geen oplossing is, is het niet goed. Als er wel een oplossing is, is het ook niet goed.

De heer Eric Van Rompuy : Ik wil discussiëren over beslissingen, maar niet als u eerst zwart zegt, en dan wit, en later grijs. Op de duur weet u niet meer wat er in die instellingen gebeurt.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mijnheer Van Rompuy, er was voor vandaag een ander debat geprogrammeerd. De commissie voor Welzijn heeft unaniem gevraagd om, nu het nog zin heeft, vandaag te discussiëren over de jeugdgedelinquentie. Laten we open en eerlijk tegen elkaar zeggen wat we daar willen aan doen. We zullen straks een motie aankondigen, u en anderen zullen dat ook doen. We zullen onze bedenkingen meegeven aan de regering om daar vrijdag over te onderhandelen.

U zegt dat er geen samenwerkingsakkoord is waar alles instaat. Natuurlijk is dat er niet. Daarom discussiëren we er vandaag over.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Het is nodig om het kader van dit debat nog eens te schetsen. We willen minister Vogels elementen aanreiken die we belangrijk vinden en die als basis kunnen dienen om met de federale overheid te onderhandelen over een goed samenwerkingsakkoord.

Mijnheer Van Rompuy, we nodigen u en uw collega's uit om die elementen aan te brengen. Mevrouw Ceysens brengt haar elementen aan, wij brengen de onze aan. Die worden in een motie gegoten, waarmee de minister over een samenwerkingsakkoord kan onderhandelen.

Het is gek dat u zegt dat er nog geen afspraken zijn. We maken die nu.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Merckx heeft terecht gezegd dat een samenwerkingsakkoord democratisch is, want het parlement zou een hapklare brok krijgen, maar er geen letter meer aan kunnen veranderen. Het is precies om dat te vermijden, dat we daar vandaag over discussiëren, vooraleer het samenwerkingsakkoord op papier staat.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we zijn de enige fractie die al een inhoudelijk voorstel heeft gedaan over het samenwerkingsakkoord. Het is een voorstel van mogelijke krachtlijnen. Ik zou graag het debat voeren over de inhoud ervan. We hebben bovendien overleg gepleegd over de tekst met onze federale collega's. Er is geen tweespraak in onze

Merckx-Van Goey

partij, want we zitten allemaal op dezelfde lijn. Dat kan niet worden gezegd van alle partijen.

Mevrouw Ceysens, u maakt ons verwijten over onze houding ten aanzien van de instelling van Everberg, maar u hebt toch ook de commentaar en de scherpe kritiek van de Kinderrechtencommissaris gehoord? Zij en vele anderen vragen zich af hoe het in godsnaam mogelijk is om een gesloten federale instelling op te richten zonder dat eerst een visie wordt uitgewerkt over de richting die het jeugdrecht moet uitgaan. Komt er een jeugdsanctierecht? Wordt het beschermingsmodel helemaal overboord gegooid? Ik heb de indruk dat dit de inhoud uitmaakt van een wetsontwerp van minister Verwilgen dat in de federale regering niet goedgekeurd geraakt.

Wij volgen een totaal ander concept. Ik vraag u om de gedachteswisselingen die we tijdens de vorige legislatuur in dit parlement hebben gehouden, nog eens te lezen. U zult vaststellen dat u zich maar beter opnieuw kunt aansluiten bij wat in dit parlement leeft in plaats van slaafs de eerste minister achterna te lopen. Zowel uit de gedachtenwisselingen over de resultaten van de nationale werkgroep-Cornelis, als uit de voorstellen van professor Walgrave, als uit de motie van de meerderheid en de oppositie samen, kunt u afleiden dat dit parlement geen opgepoetst huis van bewaring wil. Al gaat het over een federale instelling, we willen zelf een pedagogische inbreng doen.

Uit wat u nu komt vertellen, leid ik af dat ik gelijk heb: u wilt van de instelling een crimineel fabriekje maken. Wie er gewoond heeft, zal een duidelijk label hebben.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dat geldt nu ook voor Mol.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Neen, dat is niet zo. De Vlaamse Gemeenschap engageert zich in Mol. We hebben al voorstellen gedaan inzake het doelgroepenbeleid. (*Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens*)

Het is duidelijk dat u de jongeren er twee maanden wilt opsluiten. Ze mogen er wel een beetje sporten, maar van hulpverlening zal geen sprake zijn. Ik roep de andere fracties op om onze gemeenschapsbevoegdheid wel helemaal te benutten, zoals we ook hebben bepaald in de motie van maart 1999. Mijn fractie en partij staan nog steeds achter die motie.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Merckx, het is unfair om te doen alsof met het ontwerp van jeugdsanctierecht het jeugdbeschermingsmodel helemaal wordt verlaten. Het jeugdsanctierecht bevat ook een deel over herstel en over alternatieve straffen.

U hebt een eigen voorstel en u wilt wel een jeugdsanctierecht, maar tegelijkertijd bent u er ook een beetje bang voor. U hebt schrik dat het te hard zou overkomen, maar dat hoeft niet. Via het jeugdsanctierecht worden jongeren ook op hun plichten gewezen en zal een sanctie volgen op het plegen van een misdrijf. Dat is logisch. We hadden dat al veel eerder moeten bepalen. Op die manier komt er immers een duidelijke opdeling tussen de jongeren die als misdrijven opgeschreven feiten hebben gepleegd en de jongeren in een problematische opvoedingssituatie. We gooien al die jongeren vandaag nog steeds op één hoop. Laat ons dat uit elkaar houden. In het ontwerp van decreet zitten uiteraard sancties, maar ook preventieve maatregelen en de herstelgedachte. Dat is de reden waarom we er ons volledig in kunnen vinden.

Wat er wordt uitgelicht is het onderdeel detentie. Dat is een basis om jongeren in een soort voorlopige kortstondige hechtenis te houden. Ik vind twee maanden eigenlijk vrij lang voor voorlopige hechtenis. Stel dat de jongere onschuldig is, dan heeft hij wel twee maanden vast gezeten. Twee maanden is dan weer te kort om iemand te heropvoeden en een nieuwe start te geven. Dat moet op een andere plaats gebeuren vanuit onze gemeenschapsbevoegdheden en met zoveel mogelijk middelen.

Daarom stappen we met de Vlaamse Gemeenschap in dit federale aanbod. We vragen dat dat niveau een wettelijke basis zou leveren. Als dat niet gebeurt, dan hebben we zelf nog een wettelijke basis. De jongeren moeten er zo kort mogelijk verblijven op een menselijke manier. Vanuit welzijn moeten we de jongeren een nieuwe kans proberen te geven als ze eruit komen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw Ceysens, u zegt terecht dat u hoopt dat de detentieperiode zo kort mogelijk blijft, maar daarna zitten we vast op twee vlakken.

U zegt dat er op het federale niveau geen wettelijk kader is. U weet dat Vlaanderen ook geen decreta-

Van Cleuvenbergen

le basis heeft om de stappen daarna te zetten. Ik refereer aan de hervorming van de bijzondere jeugdbijstand. De minister is dat decreet aan het hervormen, maar nu wordt al personeel op basis van dat te hervormen decreet aangeworven. Dit decreet is nog niet eens in het parlement besproken. Dus ook in Vlaanderen heeft de decreetgeving hieromtrent minimum een jaar vertraging. Om de jongeren vanuit Everberg te laten doorstromen, moet de bijzondere jeugdzorg zijn aangepast. Daarvoor zijn experimenten nodig. Dat zat in de resolutie van 1999. U bent die echter al aan het uitvoeren zonder decretale basis.

Een tweede probleem is het aantal kinderpsychiaters. U kent de cijfers ook. 25 percent van de kinderen in Mol, Ruiselede en Beernem heeft psychiatrische begeleiding nodig en hoort daar niet thuis. Daar moet in de eerste plaats iets aan gebeuren. Er studeren per jaar in Vlaanderen zeven kinderpsychiaters af, waarvan de meerderheid nog naar Nederland trekt. We raken van de regen in de drop.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mijnheer de voorzitter, ik wil reageren op wat mevrouw Van Cleuvenbergen zegt over de decretale basis. We moeten het eerlijk spelen. Het parlement heeft de resolutie goedgekeurd met betrekking tot de bijzondere jeugdzorg en de integrale jeugdhulpverlening.

Vandaag praten we over het deel bijzondere jeugdzorg. De integrale jeugdhulpverlening moet ervoor zorgen dat de bijzondere jeugdzorg 'bijzonder' blijft. Op dit moment lopen er proefprojecten integrale jeugdhulp binnen het kader van de huidige decretale regelgeving.

U suggereert dat ik bepaalde decretale grenzen zou overschrijden. Ik kan dat niet, wil dat niet en zal dat ook niet doen. U moet niet suggereren dat ik dingen doe onder juridische basis, want dat klopt niet.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mevrouw de minister, we weten uiteraard dat er nog een ander debat komt als Everberg is uitgeput. Dan vallen de jongeren onder Vlaamse bevoegdheid en dan zullen wij hen met verhoogde inspanningen betere oplossingen moeten aanbieden. Ik denk echt dat we die oplossingen in Vlaanderen hebben. We moeten ze natuurlijk wel voldoende ter beschikking stellen van de jongeren die ze nodig hebben. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik besef dat ik een vreemde eend in de bijt ben tussen al die sympathieke dames uit de commissie voor Welzijn. Ik zal dat onmiddellijk illustreren aan de hand van een citaat uit Het Laatste Nieuws van gisteren : 'Alle flikken en magistraten kunnen de pot op. Het zijn allemaal dommeriken. De flikken laten ons altijd terug vrij en dan zitten jullie er weer mee. Jullie zijn toch janetten. Ik zal u vermoorden en uw hele familie uitroeien.' Dat zijn de woorden van drie jonge criminelen die in Brussel werden gesnapt en gisteren deze verklaring aflegden. De problematiek die wij vandaag in dit parlement bespreken, kan niet beter worden samengevat dan door de hatelijkheden van deze jonge misdadigers.

Om een oplossing te kunnen bieden voor het probleem, is het noodzakelijk dat we de juiste diagnose stellen. Dat betekent dat problemen moeten worden herkend en erkend. Dat betekent ook dat er informatie en cijfermateriaal ter beschikking moet zijn, mevrouw de minister. Daar mogen geen taboes op rusten. De beschamende vertoning naar aanleiding van het rapport-Van San was een schoolvoorbeeld van hoe het niet moet.

Het Vlaams Blok is een voorstander van een non-senseaanpak. Nederland kan hiervoor als voorbeeld dienen. De heer Cohen, burgemeester van Amsterdam, heeft anderhalve maand geleden, naar aanleiding van zijn nieuwjaarsrede, het volgende gezegd : 'Voor een groot deel zijn het Marokkanen en Anttilanen die zich schuldig maken aan jeugdcriminaliteit. Ik vind het goed dat we daar niet ingewikkeld over doen. Het was al een tijdje geleden zo. Als de droge cijfers het uitwijzen, moeten we ons op die groepen jongeren durven richten.'

De cijfers die in Nederland worden vrijgegeven zijn betekenisvol. 99 percent van de straatrovers die vorig jaar in Rotterdam centrum werden gevat, is allochtoon. De gemiddelde leeftijd is 15 jaar. Er zijn zelfs knaapjes van 10 jaar opgepakt die actief hebben deelgenomen aan gewelddadige roofovervallen. In november 2000 bracht het korps Landelijke Politiediensten een rapport uit over allochtone verdachten van misdrijven die in 1998 in Nederland werden gepleegd. Van de 181.000 verdachten blijkt 31,4 percent van buitenlandse afkomst te zijn. Er staan ook cijfers in over de leeftijdsgroep van 12 tot 24 jaar. Het aantal verdachten onder de Anttilaanse jeugd is vier keer zo groot in vergelijking met de totale jeugd van die leeftijdscategorie. Bij Marokkanen, Afrikanen en Joegoslaven is het

Dewinter

aantal drie keer groter en bij de Surinamers twee keer.

Wat is de toestand in ons land ? Deze week staan er in het weekblad Knack cijfers van de politie van Antwerpen. Die cijfers tonen aan dat 49,6 percent van de geregistreeerde feiten met bekende daders werd gepleegd door personen van minder dan 26 jaar. Minderjarigen tussen 12 en 17 jaar zijn verantwoordelijk voor 16,6 percent van de geregistreeerde feiten in Antwerpen. Dat betekent dat die jongeren in Antwerpen 7.000 feiten plegen op jaarbasis.

Volgens het rapport-Van San lag de criminaliteitsgraad bij Marokkaanse allochtonen tussen 14 en 24 jaar in 1999 3,2 keer hoger dan bij de Belgen. Congolezen en Algerijnen scoren 4,9 keer hoger dan de Belgen. Bij jongeren afkomstig uit niet-EU-landen, met name uit het Oostblok, is dat 12,8 keer hoger.

Deze cijfers komen niet van onze partij. Het gaat om objectieve gegevens, die langzaam maar zeker komen bovendien. Ze tonen aan dat beleidsverantwoordelijken, zoals u, mevrouw de minister, hierover toch moeten nadenken. De vreemdelingencriminaliteit, zeker bij jongeren, mag niet als een taboe-onderwerp worden beschouwd waarvan de gegevens permanent in de doofpot worden gestopt.

Een andere factor die elk efficiënt beleid inzake jeugddelinquentie bemoeilijkt en meestal zelfs onmogelijk maakt, is de om ons heen grijpende normvervaging en het verminderende waardebesef. Niemand, ook niet de CD&V-fractie, heeft het tot hiertoe daarover gehad. Het is voornamelijk de overheid, en zeker de huidige Vlaamse regering, die daarbij op schrijnende wijze in gebreke blijft.

We hebben de afgelopen jaren meermaals opgemerkt dat er totaal verkeerde signalen worden uitgezonden naar de jongeren. Mevrouw de minister, de 'bla bla boem boem'-campagne is daar een perfecte illustratie van. Vrijheid wordt verward met losbandigheid en nihilisme. Dat is een typisch kenmerk voor uw partij, die nog steeds denkt dat mei '68 gisteren plaatsvond.

De beruchte 'alles mag, alles kan'-mentaliteit, zoals we die terugvinden in de feitelijke legalisering van soft drugs, waarvan u en federaal minister Aelvoet zo'n grote voorstanders zijn, is een ander voorbeeld. Ook hier blijft de Vlaamse regering in gebreke. Er is geen krachtadige ontradingscampagne,

geen krachtadig ontradingsbeleid van u ter zake, wel integendeel. Het is dan ook pijnlijk voor deze regering dat het meest recente onderzoek van de Vereniging voor Alcohol- en Drugproblemen aantoonde dat het druggebruik bij scholieren in het schooljaar 2000-2001, toen het hele debat werd gevoerd en de overheid permanent het signaal gaf dat het gebruik van softdrugs toegelaten was, met 40 percent was gestegen. Dit toont nogmaals aan dat er een vervagend normbesef is bij jongeren, dat wordt aangemoedigd door de overheid.

Een ander voorbeeld van wat ik het geëxperimenteer in de progressieve mei-'68-zandbak van paars-groen noem, wordt geleverd door minister Vanderpoorten. De minister van Onderwijs heeft een omzendbrief verzonden waarin stond dat scholen dertig halve spijbeldagen per leerling kunnen regulariseren zonder dat dit voor de school aanleiding geeft tot het verlies van subsidies. Dertig halve spijbeldagen kunnen worden geregulariseerd. Spijbelen wordt hierdoor geïnstitutionaliseerd en deels aangemoedigd. We weten dat er een grote correlatie is tussen spijbelgedrag enerzijds en jeugddelinquentie anderzijds. En wat doet de Vlaamse regering ? Dertig halve spijbeldagen zijn voor haar geen probleem. Ook hier wordt een totaal verkeerd signaal gegeven. Normvervaging is de regel, ze wordt niet bestreden.

Niemand minder dan mijn intieme vriend, pater Leman, niet bepaald een ideologische medestander van het Vlaams Blok, noemde de aanpak van spijbelen een van de prioriteiten van zijn centrum. Een goede regering zou daar ook een prioriteit van moeten maken, in plaats van spijbelen juist aan te moedigen.

De Franse regering heeft onlangs de mogelijkheid gecreëerd om het kindergeld af te nemen van ouders van spijbelende kinderen. In – weeral – Nederland worden regelmatig boetes opgelegd aan ouders van spijbelaars. Wat doen wij ? Wij geven het omgekeerde signaal. We zijn ondertussen het meest progressieve land van Europa.

Dan is er nog het eeuwige communautaire gekibbel. Men kan in dit land geen politiek item behandelen dat niet communautair geladen is. 'Chasser le communautaire, il revient au galop !' We hebben dat recent nog vastgesteld tijdens het debat over de verkeersveiligheid, de zorgverzekering, het kijk- en luistergeld, de verlaging van de vennootschapsbelasting, de registratierechten, het spoorwegbeleid, enzovoort. Ook voor deze thematiek is dit spijtig genoeg het geval. Het bestrijden en voorkomen

Dewinter

van jeugddelinquentie ontsnapt helaas niet aan die regel.

Het zijn alweer de Franstaligen die dwarsliggen en het er niet mee eens zijn dat er een efficiënt jeugdstrafrecht moet komen. Dat is niet verwonderlijk, gezien de politieke krachtverhoudingen in Wallonië. Ook de klassieke versnippering van bevoegdheden speelt ons parten. De auteur van een opinie-stuk in De Standaard merkte op dat België geen jeugddelinquenten heeft. De wetgeving inzake jeugdbescherming dateert van 1965 en gaat uit van het principe dat jongeren geen misdrijven kunnen plegen. Ze werden per definitie onschuldig geacht. Jean-Jacques Rousseau is niet veraf. Als jongeren toch iets mispeuterden, was dat ten hoogste een MOF, een als misdaad omschreven feit. De voorbije twintig jaar komt men wereldwijd terug van die opvatting, behalve natuurlijk in Wallonië en bij sommige Vlaamse partijen.

Mevrouw de minister, u weet al heel lang dat er grote problemen zijn met de opvang van zwaar criminele minderjarigen, maar u hebt nooit willen ingrijpen. Het interview van afgelopen weekend zal daar weinig aan veranderen. Nochtans heeft Justitie al veel klachten en smeebeden aan u gericht. Zoals u heel goed weet, zitten de jeugdrechters met de handen in het haar. Ze weten niet wat ze aan moeten met jonge criminelen en zien zich gedwongen ze vrij te laten wegens gebrek aan opvang. U hebt zich verzet tegen de oprichting van gesloten instellingen, waarvan u nu plotseling een voorstander bent. Die ommezwaai verheugt ons, maar we weten wel dat er verborgen motieven aan ten grondslag liggen. U voelt aan dat uw ideeën niet meer aanslaan bij de kiezers en holt krampachtig de federale regering achterna, in de hoop nog wat restjes vlees uit de soep te kunnen vissen.

Momenteel zijn er in Vlaanderen 80 gesloten opvangplaatsen, de 10 extra plaatsen in Mol en de 40 plaatsen voor meisjes in Beernem inbegrepen. Dat is belachelijk weinig. Er zijn er honderden nodig. Ter vergelijking : Nederland beschikt over 1.200 gesloten opvangplaatsen, en ook daar gaan er stemmen op om dat aantal te verhogen. De Vlaamse Gemeenschap heeft nooit geloofd dat jongeren erge misdaden kunnen plegen, verklaarde de Antwerpse jeugdrechter Hänsch onlangs in de krant. Ik citeer : 'Er zijn jongeren tegen wie de maatschappij zich moet beschermen. We hebben een traditie dat jongeren niet alleen worden bestraft, maar ook opgevoed. Die traditie moeten we zeker behouden, maar dat betekent niet dat er niet aan

straffen mag worden gedacht. In de praktijk vatten de jongeren een opsluiting in een gesloten instelling trouwens altijd op als een straf. Te laks optreden, heeft een averechts effect. Het zou niet de eerste keer zijn dat een minderjarige de schuld op zich neemt van een misdaad die volwassenen hebben gepleegd. Ze weten toch dat we er niet veel kunnen tegen doen.' Het roer moet dringend worden omgegooid.

We zijn het volkomen oneens met CD&V die in dit dossier een nog progressiever beleid wil voeren dan minister Vogels. CD&V wil nog meer dan anderen terugkeren naar mei '68. CD&V verwierpt zelfs die bescheiden maar lang verwachte jeugdgevangenis, die weliswaar erg futiel is, maar toch een aanzet van een oplossing vormt. Dat kan er bij ons niet in : CD&V is nog progressiever en nog meer mei '68-minded dan Agalev. Dat verwondert ons. En dat toont aan dat CD&V absoluut niet de brede volkspartij is die ze zegt te zijn. CD&V voelt niet aan wat er over dit dossier bij de publieke opinie leeft.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij : Ik ben niet van plan te reageren op wat de heer Dewinter zegt, behalve dit : hij zou misschien beter wat meer naar de commissie voor Welzijn komen of beter luisteren naar het verslag van mevrouw Dillen.

Verder wil ik benadrukken dat de heer Dewinter selectief citeert uit de woorden van een zeer eerbiedwaardig jeugdmagistraat die ook in onze commissie al meermaals is komen praten. Mevrouw Hänsch maakt trouwens deel uit van de rondetafelbijekomsten van het parlement. Ze heeft de reputatie streng te zijn. Maar onlangs nog, op 13 februari, heeft ze gezegd dat ze geen voorstander is van een jeugdgevangenis en van het jeugdsanctierecht. De heer Dewinter heeft hier beweerd dat ze daarvan een voorstander is. Deze jeugdmagistraat met jarenlange ervaring zegt echter iets anders. Ik citeer haar : 'Een jeugdgevangenis legt de nadruk op het bestraffen. Ik blijf het opvoedkundige prioritair vinden. Ik ben er ook geen voorstander van om een automatisme in het leven te roepen : voor die feiten krijg je deze straf. Ik leg liever de klemtoon op de persoonlijkheid van de jonge delinquent. Ik wil rekening kunnen houden met de geaardheid van een kind, met de familiale achtergrond, met andere individuele factoren.' De opvattingen van mevrouw Hänsch passen niet in de logica van de heer Dewinter.

De heer Filip Dewinter : Ik kan alleen maar citeren wat deze jeugdrechter tegen De Standaard letterlijk heeft gezegd. U citeert uit een ander persorgaan. Ik kan niet ontkennen dat dit enigszins in tegenstelling is met wat ze tegen De Standaard heeft gezegd. Ik kan echter niet meer doen dan haar citeren, en ik stel vast dat haar woorden wel degelijk aansluiten bij wat wij daarover zeggen.

We stellen concrete maatregelen voor. Ik ben van mening dat de leden van de commissie voor Welzijn zich te veel opsluiten in de sociologische benadering die ze zich hebben eigen gemaakt. De kerens dat ik in de commissie ben geweest, heb ik kunnen vaststellen dat men soms erg ver van de realiteit staat. De beste preventie van jeugdcriminaliteit is natuurlijk het bevorderen van het respect voor normen en waarden. De eerste verantwoordelijkheden ter zake zijn de ouders en de leerkrachten. Daarom stellen we voor dat in de scholen cursussen in burgerzin worden gegeven.

De heer Eric Van Rompuy : Heeft elke mens dezelfde rechten en dezelfde kansen ?

De heer Filip Dewinter : U wilt een debat uitlokken dat hier niet echt aan de orde is.

De heer Eric Van Rompuy : Criminaliteit heeft altijd verscheidene oorzaken. De oplossing ligt niet enkel in een repressieve aanpak. U kiest voor een eng populisme. U geeft de indruk dat er simpele oplossingen zijn.

De heer Filip Dewinter : Ik pleit voor het herstel van het respect voor de waarden en normen bij jongeren.

De heer Eric Van Rompuy : Dan moet u in de eerste plaats beginnen met zelf waarden en normen naar voren te schuiven. Dan moet u in de eerste plaats erkennen dat iedereen dezelfde kansen moet krijgen. (*Opmerkingen van de heer Filip Dewinter*)

U bent een tegenstander van gelijke kansen voor iedereen. U wil niet aan iedereen kansen geven. Dat is het verschil met een benadering die naar een oplossing streeft.

De heer Filip Dewinter : Van populisme gesproken, als dit uw discours is ! U ontkent dat de beste preventie bij jongeren in het herstel van waarden en normen bestaat. Is dat de opinie van de fractieleider van de christen-democraten ? Ik heb daar in het discours van mevrouw Merckx niets over gehoord.

De heer Eric Van Rompuy : Daar pleiten wij voor. Wij vragen dat elke mens, elke jongere in de samenleving dezelfde kansen krijgt. Dit is het uitgangspunt van elk beleid. Dat ontkent u.

De heer Filip Dewinter : U vergist zich van vijand : het is minister Vogels die ervoor zorgt dat de jeugddelinquentie op dit moment de spuigaten uitloopt.

De heer Eric Van Rompuy : Wij doen niet aan partijpolitiek, wij willen oplossingen. Onze kritiek ten aanzien van het beleid van minister Vogels is terecht. In zulke tragische situaties als de jeugddelinquentie suggereert zij oplossingen in petto te hebben. Zij wil namelijk tien jongeren in Everberg onderbrengen, zonder dat daarvoor een wettelijke basis bestaat, en zonder te weten om welke gebouwen het gaat of om welke categorie van jongeren, noch welke de begeleidingsmaatregelen zullen zijn. Wij klagen de improvisatie aan die de indruk geeft dat het beleid niet serieus wordt gevoerd.

Wij pleiten voor een globale aanpak, zowel op juridisch als op opvoedkundig vlak. Het uitgangspunt moet zijn dat iedereen dezelfde kansen heeft. Uw normen geven aan bepaalde mensen kansen en aan anderen niet. Dat is het verschil tussen onze stelling en uw populistische benadering. (*Applaus bij CD&V*)

De heer Filip Dewinter : CD&V kan alleen maar dromen van de uitslag van Pim Fortuyn in Nederland !

Mijnheer Van Rompuy, waarden en normen zijn essentieel bij het bestrijden van jeugddelinquentie. Dit zou een christelijke partij als eerste moeten vertellen. Ik begrijp nochtans dat u zich gekwetst voelt. Ons tweede voorstel betreft het homogene bevoegdheidspakket, zonder splitsingen tussen Vlaamse en federale instellingen. Dit heeft gevolgen voor de strafrechtelijke minderjarigheid. Nogal wat jongeren voelen zich onaantastbaar omdat de strafrechtelijke minderjarigheid nu veel te hoog ligt. Wij willen een verlaging tot de leeftijd van 15 jaar.

Ten derde blijven ouders uiteraard de eerste verantwoordelijken voor het gedrag van hun kinderen. Vaak is er een direct verband tussen de opvoeding en de verdere ontwikkeling van jonge kinderen. Ouders wiens kinderen op het verkeerde pad terecht komen en bij wie vaststaat dat het criminele gedrag van hun kinderen verband houdt met gebreken in de opvoeding, moeten verplicht kunnen worden een opvoedingscursus te volgen. Bij weige-

Dewinter

ring moeten ouders strafrechtelijk veroordeeld kunnen worden. Ik verwijs hier naar het Britse systeem, namelijk de Crime and Disorder Bill. In het Verenigd Koninkrijk kan de rechter ouders van kinderen die crimineel of asociaal gedrag vertonen, of ouders die er niet op toezien dat hun kinderen regelmatig de lessen volgen, verplichten om een dergelijke opvoedingscursus te volgen. Deze cursus helpt hen om met hun kinderen om te gaan, de gelijke gedragsregels uit te werken en om te gaan met de uitdagende eisen van jonge adolescenten. De cursus duurt drie maanden en omvat één sessie per week. Als ouders weigeren een dergelijke cursus te volgen, kunnen zij strafrechtelijk worden veroordeeld met boetes gaande tot 1.000 pond.

Ook moet, zoals in Frankrijk, in de mogelijkheid worden voorzien om ouders die niet toezien op het schoolgaan van hun kinderen, een sanctie op te leggen door hen het kindergeld af te nemen.

Er moet ook meer aandacht komen voor de slachtoffers van jeugdcriminaliteit als dusdanig. Vaak wordt schade bijvoorbeeld niet vergoed omdat de daders en hun ouders daarvoor niet de financiële draagkracht hebben. In de praktijk blijven slachtoffers daardoor in de kou staan.

Ik beweer niet dat het in die landen beter gaat. Ik zeg gewoon dat ze daar de voorbije jaren, spijtig genoeg, met veel ernstiger problemen werden geconfronteerd dan bij ons. Het gevolg is dat ze een aantal maatregelen hebben moeten nemen die veel verder gaan, veel ingrijpender zijn, en nu inderdaad op heel wat vlakken effect ressorteren.

Ook moet in de mogelijkheid worden voorzien om jongeren met probleemgedrag – systematisch spijbelen, bendevoering, geweld op school, drugsgebruik, drugsdealen, enzovoort – onder te brengen in speciale internaten, wat wij detentiescholen noemen. Dat systeem is in het belang van de maatschappij, maar het beschermt ook de minderjarigen tegen zichzelf. De jongeren worden uit het milieu gehaald waar ze worden aangemoedigd tot criminaliteit.

De cijfers bewijzen overigens dat er veel meer zware gevallen zijn, zoals bijvoorbeeld de Daltons in Antwerpen : de fameuze groep van vier allochtone jongeren – ik kan het ook niet helpen – die al vijftien of zestien keer voor de jeugdrechtbank zijn verschenen en al even vaak zijn gevlucht uit de instelling van Mol of uit andere instellingen. Telkens opnieuw bezondigen ze zich aan steeds erger wor-

dende criminele feiten. In Antwerpen zou het in totaal gaan om een driehonderdtal van dergelijke criminele jongeren. Dat is dus de harde kern.

Voor dergelijke zware gevallen van recidiverende jongeren moeten we er met de grove borstel doorgaan. Voor zulke gevallen verwijzen we naar een aantal initiatieven die in de Verenigde Staten met succes worden genomen. Ik heb het dan over de fameuze ‘boot camps’. Wij vertalen dat graag als tuchtstages. Ik moet zeggen dat ik mevrouw Ceyens daar al enigszins naar heb horen verwijzen. Haar stages in de Pyreneeën gaan in de richting van die boot camps.

Zoals gezegd, hebben wij het in dergelijke gevallen over tuchtstages. Het gaat daarbij om semi-militaire opleidingen, waar jeugddelinquenten zware fysieke inspanningen moeten leveren en gezag moeten leren aanvaarden. Ik herhaal dat het hier gaat over een harde kern van recidiverende jonge criminelen. De cijfers zeggen dat we er daarvan in Vlaanderen ettelijke honderden hebben.

Wat is het probleem bij deze jongeren ? Het probleem is hun mentaliteit. Het is een karakterieel probleem. Ze aanvaarden geen enkel gezag, ze zijn totaal losgeslagen en hebben een totaal gebrek aan waarden en normen. Zowel karakterieel als qua persoonlijkheidsopbouw zijn deze jongeren volledig ontspoord. Als we niet opletten, zijn ze totaal verloren voor onze samenleving en zijn dit de harde criminelen van de toekomst.

In Amerika heeft men met succes een systeem ontwikkeld waarbij via die boot camps een schokeffect wordt gecreëerd bij die jongeren. Via die tuchtstages wordt hun nefaste, negatieve, verwerpelijke en decadente persoonlijkheidsstructuur op een wetenschappelijk verantwoorde manier totaal afgebroken om daarna via een semi-militaire opleiding opnieuw te worden opgebouwd.

De heer Eric Van Rompuy : Dat zijn concentratiekampen. Wordt het probleem daarmee opgelost ?

De heer Filip Dewinter : Gaat u de grootste democratie van de wereld verwijten concentratiekampen voor jongeren in het leven te roepen ? Hebt u dat gezegd ? Mijnheer Van Rompuy, ik zou toch een beetje op mijn woorden letten als u zulke beweringen lanceert.

De heer Eric Van Rompuy : Vindt u dat de Amerikaanse samenleving minder gewelddadig is ? Denkt u dat de statistieken van criminaliteit bij jongeren in New York, in Boston en in andere

Van Rompuy

grote steden veel lager liggen dan in Antwerpen of in Gent ? Denkt u dat zo'n beleid echt effect heeft ?

De heer Filip Dewinter : Dat is een goed voorbeeld. In New York was er de zeer rechtse burgemeester Giuliani, die de criminaliteit in zijn stad met 40 procent heeft doen dalen, onder andere door het toepassen van het zero-toleranceprincipe, waar deze boot camps deel van uitmaken.

Het gaat over het afbreken van de persoonlijkheidsstructuur van deze jongeren, inderdaad door een semi-militaire opleiding, om opnieuw een normaal waardepatroon op te bouwen, opnieuw respect te creëren voor gezag, waarden en normen, voor orde en tucht, voor burgerzin in onze maatschappij. De zachte aanpak van CD&V – die me ter zake ontgoochelt – maar zeker ook van deze regering zal uiteindelijk net het omgekeerde bereiken. Wanneer het zich opdringt moet men ook hard durven zijn ten aanzien van recidiverende criminele jongeren, die meermaals na elkaar voor de jeugdrechter verschijnen, die ontsnappen uit open of gesloten instellingen, die lak hebben aan het systeem en aan de oordelen en de veroordelingen van de jeugdrechtbank. Ik heb het citaat terzake uit Het Laatste Nieuws van gisteren gegeven bij het begin van mijn uiteenzetting.

Mijnheer de voorzitter, we willen benadrukken dat nultolerantie voor een harde kern van recidiverende criminele jongeren noodzakelijk is. Voor de anderen is preventie inderdaad een goede oplossing : geen waarloosheid, geen 'alles kan en alles mag'-mentaliteit als voorbeeld stellen, maar opnieuw waarden en normen durven voorop stellen en als overheid het voorbeeld durven geven. Indien we kiezen voor deze concrete, duidelijke en efficiënte oplossing, dan helpen we niet alleen de jongeren in kwestie, maar ook de maatschappij. Dat is hier nog niet aan bod gekomen : ook de maatschappij heeft het recht op bescherming tegen een aantal losgeslagen jongeren, die het noorden kwijt zijn. (*Applaus bij het VB, Opmerkingen van de heer Herman De Reuse en de heer Miel Verrijken*)

De voorzitter : De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, mijnheer Dewinter, aan wat ik nu zal zeggen, zult u plezier beleven. Als men het mij toestaat, wil ik u meteen uit uw illusies wekken. Ik

vond uw betoog bijzonder boeiend. U onthulde immers dat u in uw denken eigenlijk een stalinist bent, en dat uw pedagogische en psychologische concepten dateren uit de tijd van Pavlov en Makarenko. (*Opmerkingen bij het VB*)

Die laatste had net hetzelfde verhaal als oplossing voor dit probleem.

Mijnheer de voorzitter, het fenomeen van het dalen van de criminaliteitscijfers en de geweldadige criminaliteit bij jongeren in de VS in de jaren negentig van de vorige eeuw, zoals dat zo mooi is aangehaald door de leden hier ter rechterzijde, is blijkens de opzienbarende conclusie van een zeer uitgebreid wetenschappelijk onderzoek het gevolg van de legalisering van abortus in 1973 door het Amerikaans Hoogerechtshof. Ik heb het over de studie van een Amerikaanse wetenschapper, de heer Donohue, van de Stanford Law School en van een econoom aan de universiteit van Chicago. De studie werd vorig jaar omstandig behandeld in de Financieel Economische Tijd door de heer Durnez. Niet de zo geroemde nultolerantie, niet de zo geroemde no-nonsenseaanpak of de zo geroemde campagne van meer blauw in de straat, noch de economische heropleving, noch de vrijwillige inlevering van handwapens bleken de doorslag te geven in de daling van deze gewelddelicten. De onderzoekers hebben in deze zeer gedetailleerde studie vastgesteld dat ongewenste kinderen op adolescent leeftijd vaker dan andere kinderen in de criminaliteit terechtkomen.

In de Noord-Amerikaanse samenleving liepen ongetrouwde, kansarme en doorgaans zwarte vrouwen en tienermeisjes meer kans om ongewild zwanger te worden. Zowel voor de moeder als voor het kind betekende dit een groot risico. Moeders van ongewenste kinderen bleken meer alcohol te drinken en te roken tijdens hun zwangerschap. Hierdoor kregen ze kinderen met een lager geboortegewicht, die als jongere en als adolescent meer kans liepen op motorische en psychische problemen. De sociaal-economische situatie en de ontworpen gezinsstructuren waarin veel van deze kinderen opgroeiden, bleken volgens deze studie de ideale aanzet tot een gevangencarrière te vormen. Deze studie betrof de Amerikaanse samenleving van de voorbije dertig jaar. De vraag is natuurlijk waarom zich bij ons de voorbije twintig jaar een omgekeerde evolutie heeft voorgedaan.

Ik ben blij dat de heer Dewinter de cijfers van een aantal Nederlandse studies al heeft aangehaald. Ik heb die studies ook bij elkaar gezocht. De laatste vijftien jaar is het aantal diefstallen en mishande-

Van Duppen

lingen door jeugdige daders in Nederland haast exponentieel gestegen. Professor Loeber, de hoogle-
raar psychiatrie en epidemiologie van de Universi-
teit van Pittsburgh die aan de Vrije Universiteit
Amsterdam een leerstoel in de psychopathologie
heeft, heeft vorige zomer een groep van dertig
vooraanstaande onderzoekers geleid om een rap-
port over de ernstige en gewelddadige jeugdcrimi-
naliteit in Nederland op te stellen. Uit dit onder-
zoek blijkt het om een harde kern van ernstige,
hardnekkige en gewelddadige jeugdcriminelen te
gaan. Deze groep maakt 2 tot 5 percent van de
mannelijke jongerenpopulatie uit.

De heer Dewinter heeft daarnet terecht opgemerkt
dat deze groep verantwoordelijk is voor een one-
venredig groot aandeel in de totale omvang van de
criminaliteit. De schattingen van de onderzoekers
variëren tussen 30 tot 60 percent. Het gaat hier om
zeer ernstige delicten die de Nederlandse samenle-
ving 650 euro per hoofd per jaar kosten. Vorig jaar
bedroeg de schade aan het bedrijfsleven 750 mil-
joen euro en die aan de slachtoffers ruim 1 miljard
euro.

De Amerikaanse cijfers geven aan dat een jongere
die 10 jaar lang crimineel gedrag vertoont de sa-
menleving bijna 2 miljoen euro aan schade berok-
kent. Het gaat hier met andere woorden om zeer
aanzienlijke bedragen die we eens moeten vergelij-
ken met de middelen die onze samenleving in die
jongeren investeert.

Ik wil de cijfers die de heer Dewinter daarnet heeft
aangehaald hier niet herhalen. Over het algemeen
kloppen deze cijfers, denk ik. Een belangrijke vast-
stelling is evenwel dat allochtone jongeren gemid-
deld meer ernstig en gewelddadig crimineel gedrag
vertonen dan Nederlandse jongeren. Problemen
thuis en op school en het doorbrengen van veel tijd
buitenshuis zijn voor alle etnische groepen risico-
factoren die met ernstig en mogelijk gewelddadig
crimineel gedrag samenhangen.

De studie van professor Loeber bevestigt dat Ne-
derland over een indrukwekkende reeks voorzien-
ingen beschikt. Deze studie pleit dan ook voor
een nadrukkelijker sturing van het beleid door de
overheid. Alle betrokken departementen moeten
kunnen samenwerken. De beschikbare weten-
schappelijke kennis moet voor leerkrachten, ge-
zinsvoogden en hulpverleners optimaal toeganke-
lijk zijn. Deze en andere studies mogen enkel met
de grootste omzichtigheid worden vermeld. We
mogen deze rapporten niet kritiekloos als een ana-

lyse van en een oplossing voor de toenemende jon-
gerencriminaliteit beschouwen. Geen van deze on-
derzoeken formuleert vragen en antwoorden waar-
uit vaststaande en allesoverheersende oplossingen
als een evidentie naar voren komen.

Dit geldt eveneens voor het onderzoek van me-
vrouw Van San. Rond de jaarwisseling heb ik in de
pers gelezen dat minister Vogels haar een nieuwe,
verregaande onderzoeksopdracht zou willen geven.
Samen met een stuurgroep, met gemeentebesturen
en met migrantenorganisaties zou ze de motieven
van minderjarige allochtone delinquenten moeten
analyseren. Ik zou graag vernemen hoe het met
deze nieuwe onderzoeksopdracht zit.

Ik zou de zonet aangehaalde elementen uit de
Amerikaanse en de Nederlandse studies even naar
ons kleurrijk Vlaanderen willen vertalen. Tot diep
in de jaren vijftig van de vorige eeuw was Europa
een emigratiecontinent. In twintig jaar tijd is dit
fundamenteel veranderd. Europa is nu een immi-
gratiecontinent. De Westeuropese arbeidsmarkt
boomde en allochtone arbeidskrachten waren zeer
gegeerd om het handentekort aan te vullen. In
menig Vlaams huisgezin hing naast het gezellig
driehoekig oog van God die ons zag, zodat wij niet
vloekten, een bordje dat de kern van onze samen-
leving in die tijd verwoordde. Dat ik deze tekst ci-
teer, zal de heer Dewinter veel plezier doen. Hij
luidde : 'Wie werkt voor vrouw en kind, en wordt
door hen zo zeer bemind, 't is vader.'

Intussen zijn we vele jaren later, en dat is ons allen
aan te zien, ook de vaders die hier talrijk aanwezig
zijn, in tegenstelling tot in de commissie. (*Gelach
en opmerkingen*)

Vandaag is van de kern van dit verhaal niet veel
meer over. Een vader die alleen werkt voor vrouw
en kind, kan nauwelijks nog genoeg opbrengen. We
hebben gepleit voor werk, werk, werk, want dat
was en is voor menige vrouw de enige mogelijk-
heid om de deur uit en in de maatschappij te
komen. Het was en is ook voor menige man de
enige mogelijkheid om zich mentaal en fysiek te
handhaven. Het nettoresultaat van dat werk is ech-
ter amper evenveel als dat van het werk van de
vader alleen uit de vroege jaren zeventig.

De vader en moeder die werken voor hun kind,
leven nu in een 24-ureconomie. Ze rennen van
werk naar winkel, van school naar ouders, van
oppas naar dokter en – de voorzitter van onze
commissie weet er sinds vannacht alles van – naar
de dienst spoedgevallen van het ziekenhuis, van het
kastje naar de muur van het leven. De werkdruk en

Van Duppen

de stress als gevolg van een onaangepast of onvoldoende aangepast systeem van opvang, openingsuren, vervoers- en ontspanningsmogelijkheden maken voor menig gezin het leven tot een permanent spitsuur. Het grappige is dat deze rat race enkel nog wordt gestuit door de heilzame file, die voor velen nog de enige periode van de dag is van rust en stilstand, en van mogelijke reflectie – behalve dan in het geval van verkeersagressie, natuurlijk.

Hoeveel ouders voelen zich in deze situatie niet schuldig omdat ze hun kinderen niet zelf kunnen opvangen, of – erger nog – omdat ze voor hun pubers geen boeiende en veilige opvang hebben na de schooluren? Hoeveel ouders proberen dat niet te compenseren met een Playstation en met de treurbuis voor hun kinderen die dat ding als een elektronische surrogaatmoeder gaan beschouwen? Hoeveel gezinsstructuren lopen er bij ons niet op de klippen door deze tijds- en prestatiedruk, door dit gebrek aan mogelijkheden om samen te zijn, elkaar te ruiken, te knuffelen, te horen en te voelen?

Ik vraag me af wat onze maatschappelijke verantwoordelijkheid is voor de relationele ellende waar veel van de kinderen waar we het vandaag over hebben, onder lijden. Dat geldt zeker voor kinderen uit kansarme gezinnen of uit sociaal zwakkere milieus, waarvan zelfs is bewezen dat hun schoolse achterstand rechtstreeks verband houdt met het opleidingsniveau van hun vaak alleenstaande moeder, zoals blijkt uit de studie van de universiteit van Gent.

Inderdaad, mevrouw de minister, in deze regeerperiode is er al een en ander gebeurd en beloofd voor schoolse en naschoolse opvang, voor zorgverbreding, voor welzijnswerk, voor flexibele werkduur-schema's, enzovoort. Maar waar is onze politieke verantwoordelijkheid om die dingen actief op te leggen aan de ondernemingen in dit land? We hebben makkelijk praten over een maximale deelname aan het arbeidsproces, de verhoging van de tewerkstelling en de optimale verlenging van de arbeidzame jaren van ons luttele leven, terwijl we het eigenlijk moeten hebben over anders gaan leven, en in dit geval zeker over anders gaan werken. Dat wil niet zeggen meer werken of langer werken, maar anders werken.

Bedrijven in een periode van hoogconjunctuur hebben de mond vol over een maximale deelname aan het arbeidsproces. Ze zijn zelfs bereid om daar heel soepel mee om te gaan, om toch maar hun

vacatures te kunnen opvullen en een maximale winst te kunnen realiseren. Wanneer het echter slechter gaat, zien we dat maar al te gemakkelijk hun superflexibele werknemers snel en krachtig op straat worden gezet. Een maatschappij die dat accepteert, en die op zo'n manier met haar mensen omspringt, zal ziek worden, als ze het al niet is.

Mijnheer de voorzitter, collega's, enkele jaren geleden was ik gefascineerd door patiëntjes die steeds met hun Tamagotchi-speeltje in de weer waren, zelfs toen ze op consultatie kwamen of ziek te bed lagen. Het was soms bijzonder aandoenlijk om te zien hoe een kind van vijf jaar omgaat met de zorgvraag van zo'n Japans monstertje dat telkens weer een beroep doet op die zorgverstrekker die het niet mag laten afweten. Doet hij dat wel, dan sterft het beestje op het scherm. Ik vrees dat menig kind in dit speeltje een projectie kon zien van zijn eigen leven, inclusief de ontgoochelingen en het 'Opzij, opzij, opzij, maak plaats, maak plaats, maak plaats, we hebben ongelooflijke haast. Opzij, opzij, opzij, want wij zijn haast te laat. We hebben maar een paar minuten tijd. We moeten rennen, vliegen, springen, duiken, vallen, opstaan en weer doorgaan.'

Ik zal het hier maar bij laten en deze regels zingen zal ik zeker niet doen, want dat kan ik niet. Toch gaat het hier om een bijzonder mooi en toepasselijk lied van Herman Van Veen dat haast visionair in het begin van de jaren tachtig werd geschreven.

Ouders die zo'n leven opgedrongen krijgen, lijden al snel aan het beruchte BOSS-syndroom, het burn-out-stresssyndroom. Ze zijn gemakkelijk opgebrand en verliezen hun creativiteit en interesse in het leven én in dat van hun kinderen die al gauw aan hun lot worden overgelaten, emotioneel verwaarloosd en mishandeld, die terecht komen in scholen waar leraars ook niet altijd voor een stimulerende en heilzame opvang en begeleiding kunnen zorgen, die zoals hun Tamagotchi op zoek gaan naar onmiddellijke genotsbevrediging: de virtuele wereld van film, televisie en soaps – hun surrogaatouders – achterna, reclame voor een luxueus leven met een blitse wagen waarin het fijn is met stomen – al dan niet voor 40 percent Vlaamse – muziek tegen 160 kilometer per uur over de autosnelwegen te scheuren. Het moet toch kunnen, nietwaar? Zij gaan dan op eigen houtje een oplossing zoeken voor hun financiële verlangens, voor hun al dan niet gewelddadige kicks om de pijn van hun eenzaamheid te verdrijven.

Onze stelling is dat het toenemend aantal zelfmoorden bij jongeren, de toename van psychiatri-

Van Duppen

sche ziektebeelden bij kinderen, het toenemend aantal kinderen met gedragsmoeilijkheden, de posen en de moffen, de toename van het gebruik van hallucinogenen door jongeren in navolging van de ouderlijke en grootouderlijke cultuur van antidepressiva, roes- en slaapmiddelen, gewelddelicten, hoegenaamd geen uitingen zijn van een rebellerende maatschappijkritiek, maar eerder getuigen van de systematische vernieling van ons sociaal kapitaal.

Het is jammer dat de heer Huybrechts het halfroond verlaten heeft, want ik wilde hem iets duidelijk maken in verband met zijn jaren-zestig-visie. Daarmee wil ik tegelijkertijd reageren op de uitspraak van de heer Dewinter in verband met mei-'68-geest die in deze regering nog aanwezig zou zijn. Laat ons duidelijk het onderscheid maken tussen een revolutie en een rebellering tegen een bepaalde situatie van deze doelloze, normloze, schofterige en hufterige jongeren die reageren omwille van het gebrek aan respect, omwille van de vernedering die zij ondergaan vanuit de maatschappij, iets waarop ik zo dadelijk zal terugkomen.

Maar laten we wel wezen : dat gebrek aan respect, betrokkenheid en waardering hebben we wel zelf gegenereerd vanuit het helse ritme dat ons wordt opgedrongen om mee te kunnen in deze maatschappelijke cultuur. Daarbij worden de normen bepaald door de treurbuis en de reclamegoden, tot en met schofterig gedrag dat in promotionele clips en affiches aangemoedigd wordt bij kinderen, zoals onze collega De Moraalridder gisteren nog heeft aangeklaagd. En nu gaan we de delinquente brokken van een jarenlang gedoogbeleid eens eventjes met een kordate hand oplossen : een federale noodwet die jeugdstrafrecht mogelijk moet maken en een jeugdgevangenis als buffer moet opvoeren voor de overbevraagde gesloten instellingen voor jeugdbescherming.

Jarenlang ontwijken en ontkennen van het afbrokkelen van ons sociaal kapitaal in ons verenigingsleven, onze jeugdverenigingen, jeugdhuizen, scholen en gezinnen door de allesoverheersende beeldcultuur die velen van ons zelfs het denken onmogelijk maakt, ligt hier aan de basis. Zo erg zelfs dat ik hier bijna durf te pleiten voor een 'Laat ons ziende blind worden'. Laat ons de ogen sluiten opdat we beter kunnen horen, beter kunnen voelen, ruiken en zien wat er in de reële wereld aan de hand is, niet verblind door de vereenzamende, vervalsende, virtuele beeldterreur.

Mevrouw de minister, Everberg zou mooi zijn, het zou meertalig zijn. Het zweet en de roep van de para's zal er nog tussen de muren nazinderen. De heer Dewinter zou ervan genieten als hij de troepen kon schouwen. In het leger maken ze tenminste nog een man van onze jongens. Maar het zal een schande zijn voor ons allen. Het hele concept van de jeugdgevangenis en het jeugdstrafrecht draait te veel rond de theorie dat een dergelijke noodwet met aangepaste leeftijdscategorieën, wel degelijk sanctionerend en corrigerend kan werken, alsof in de wereld van onze jongeren, zelfs van delinquente jongeren, alleen maar het kwantificeerbare reëel zou zijn. Voor zoveel misdrijf, zoveel boete. Het lijkt op een marktmechanisme, op een primitieve pavloviaanse redenering : als de jeugdige delinquent maar lang genoeg corrigerend op de vingers wordt getikt, zal hij wel inbinden. Onze honden zullen kwijlen, als de bel maar lang genoeg rinkelt. Wat een povere illusie, wat een zinsbegoocheling, en zo hebben we er nog wel een paar. De lijfspreuk van Spinoza was : caute – wees behoedzaam.

Mevrouw de minister, hoed u voor een tweede interneringsfabriek, waar onze delinquente geesteszieken nog steeds voor vele jaren, tientallen jaren opgesloten worden in de vergeetputten van de Vlaamse gevangenissen, tot ze zelfs niet meer in staat zijn om uit hun cel te komen, om terug in de samenleving te worden opgenomen, wegens geen behandeling, geen of onvoldoende begeleiding. Mevrouw de minister, hoed u voor de weg naar Everberg, de weg naar de vergeetputten van de jeugdgevangenissen, de gesloten instellingen, de psychiatrische centra waar de overbevraging nu reeds heel reëel is.

Ik ben in De Hutten in Mol geweest, een mooi gebouw van een grote Vlaamse bouwmeester. We denken dat het plaatsgebrek in Mol niet alleen te maken heeft met het aantal minderjarigen die voor feiten worden vervolgd. Het houdt rechtstreeks verband met de manier waarop jeugdrechters de plaatsing toepassen. Veel jongeren zitten niet op hun plaats in Mol : illegale niet-begeleide minderjarigen, jongeren met ernstige psychiatrische problemen, jongeren met drugsproblemen, enzovoort. Die hebben allemaal een aangepaste hulpverlening nodig. Zorg op maat, zoals u zo mooi zegt, mevrouw de minister.

Mevrouw Van Cleuvenbergen spreekt over tekorten in de jeugdpsychiatrie. De oplossing is niet meer jeugdpsychiaters opleiden, want die zullen in Nederland, waar 1.200 plaatsen zijn in gesloten instellingen, met open armen worden ontvangen. Ze

Van Duppen

worden daar veel beter betaald. Wij leiden ze op, en ze gaan werken in Nederland.

We denken dat een betere doorverwijzing en een gerichtere opvang voor jongeren essentieel is. Het spijtige is dat een residentiële opvang van minderjarigen buiten de gemeenschapsinstellingen tot vandaag niet gebonden is aan een opnameplicht. Dat verklaart voor een deel waarom de jeugdrechtters een voormiddag spenderen aan de telefoon, leurend met een delinquent om hem geplaatst te krijgen. Je houdt het niet voor mogelijk.

Het lijkt me passend om hier te pleiten voor een verdergaande discussie over de positie van onze jongeren in Vlaanderen. Laat ons een grondige doorlichting maken van het probleem in al zijn facetten, op federaal én gemeenschapsniveau, en werken aan contextbegeleiding. De heer Vandamme van de Kortrijkse Contextbegeleiding verklaarde vorige week in een krant dat 'meer dan 90 procent van alle jeugddelinquentie te maken heeft met jongeren die niet meer in hun omgeving gesitueerd zijn'. Veel jongeren met wie ze daar werken, hebben niet één of twee, maar een hele resem scheidingen en breuken achter de rug. De hulpverlening heeft het geloof in de ouders vaak al opgegeven. Hoe kan zo'n jongere dan een zin in zijn leven ontwikkelen? Hangt niet alles af van wat ons omringt? Hangt alles niet fundamenteel samen? Keert de zin niet terug als de gebroken samenhang wordt hersteld? Dat is de basisveronderstelling van de contextbegeleiding. Volgens die vorm van begeleiding – waarmee ik een beetje ervaring heb – kan er een ongelofelijke dynamiek ontstaan wanneer ouders hun zoon of dochter opnieuw kunnen ontmoeten. Ook voor de begeleiders houdt dat een enorme dynamiek in.

Die begeleiders zijn trouwens geen Amerikaanse sergeanten op prepensioen die brullend op laarzen trappen en jongeren commanderen. Het zijn zoals de voorzitter van onze commissie wist te vertellen, geitenboeren uit de Franse Pyreneeën die op een andere manier omgaan met mensen en ontmoetingen creëren. Die houding blijkt vruchten af te werpen, ondanks de situatie, ondanks de enorme overbevraging, ondanks de soms zeer moeilijk te bevechten neiging om in cynisme te vervallen, en ik weet waarover ik spreek. Wie tien jaar lang probeert om iets tegen te houden, wie tien jaar lang probeert om jongeren te begeleiden en telkens opnieuw uitleg moet geven, heeft het moeilijk om het elfde jaar hetzelfde te blijven doen met een even groot enthousiasme en met evenveel onbevangen-

heid, zonder zich te laten leiden door afstandelijkheid en cynisme, zonder de armen naast het lichaam te laten hangen en op te geven. Er zijn nog altijd heel veel mensen die investeren in onze hulpverlening. De effecten zijn immers dikwijls heel gunstig. Via die manier van werken is er veel minder recidivisme van delinquent gedrag en dat is goed nieuws, ook voor de heer Dewinter.

Heel slecht nieuws voor de volgelingen van de theorie van Pavlov, is dat uit een Canadese overzichtsstudie van 134 analyses, uitgevoerd in 1999 en 2000, overduidelijk blijkt dat opsluiting zonder een grondige behandeling als enige maatregel, enkel negatieve resultaten oplevert: er wordt enkel nog meer gerecidiveerd.

Laat ons met de behandeling en opvang van onze jeugdige delinquenten, de schande van onze geïnterneerden vermijden. Eén categorie mensen in de vergeetputten van onze samenleving is er één teveel. Ik weet dat deze regering, dit parlement en de bevoegde commissie heel veel moeite hebben gedaan. Er zijn stappen gezet in de goeie richting, maar ze zijn te beperkt. Het doet me pijn om in de gevangenis mensen te ontmoeten die 35 jaar in een cel verblijven van 5 op 3 meter. We kunnen ons dergelijke zaken niet permitteren.

Het jeugdsanctierecht moet absoluut zijn gebaseerd op de 'eerherstelvisie' die al werd vernoemd. Ik verwacht straks een briljante toelichting erover, want totnogtoe blijf ik een beetje op mijn honger zitten.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mijnheer Van Duppen, ik bewonder uw stijl en uw redevoering, maar ik ben een beetje in de war over de praktische kant van de zaak. Kunt u opheldering verschaffen? Zegt u nu dat Everberg niet open gaat? Beweert u dat u geen voorlopige hechtenis wilt, noch een detentiecentrum waar jongeren kortstondig worden opgenomen ter beveiliging van de maatschappij?

De heer Jan Van Duppen : Mevrouw de commissievoorzitter, de hoofdbekommernis van onze maatschappij moet zijn om deze bij hoogdringendheid georganiseerde oplossing niet te gebruiken als ventiel op de stoompot. Ik verwacht van de minister dat ze een aan elkaar geklonken herstel-, begeleidings-, opvoedings- en normvastlegend beleid te voeren. Als we dat niet doen, creëren we nieuwe vergeetputten.

Van Duppen

Ik bewonder uw drang naar fysieke inspanningen. Ik heb er een beetje mijn twijfels over, want ik vrees dat die slechts een onderdeel vormen. Heel streng afgelijnde sancties zijn niet juist voor kinderen, ook niet als ze al 16 of 17 zijn. Uiteraard moeten we een stok achter de deur houden, maar de investering die nodig is, gaat veel verder dan een pavloviaanse reactie. Een gedragspatroon dat we in een jongere trachten te kloppen, zal er binnen de kortste keren weer uit zijn. In een moderne pedagogische en psychologische benadering probeert men de reactie bij de persoon zelf te leggen zodat hij of zij uit zichzelf terug geïntegreerd raakt. We kunnen niet tientallen, honderden, duizenden hulpverleners en politieagenten naast iedere potentiële crimineel zetten. Dat gaat niet. We moeten hen uitnodigen en een beroep op hen doen.

Mevrouw Patricia Ceysens : U zegt dus dat Everberg moet worden geopend, dat er plaatsen moeten komen en dat er een samenwerkingsakkoord moet worden afgesloten.

De heer Jan Van Duppen : Daar hoop ik op.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Onze stelling is dat Everberg er maar kan komen, als duidelijk is hoe er in het algemeen moet worden omgegaan met jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Zegt u dat de instelling in Everberg kan, maar dat er geen jeugdsanctierecht komt ?

De heer Jan Van Duppen : Mevrouw Merckx, daar kan ik in deze positie niet op antwoorden. Dat is voor mij nog niet duidelijk. Alles hangt af van het antwoord van de minister. Dat moet veel uitklaren, maar ik sta daar niet negatief tegenover.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : U waarschuwt voor de vergeetput. U pleit ervoor dat er tijdens de twee maanden in Everberg ook een pedagogisch aanbod is.

De heer Jan Van Duppen : Absoluut.

Kinderen die emotioneel verwaarloosd zijn en die uitgesloten worden omwille van hun gedrag, worden al te gemakkelijk slachtoffers van miskennis en vernedering. Dat is, zoals de joodse filosoof Avishai Margalit bij de uitreiking van de Spinozalens 2001 betoogde, zeer gevaarlijk voor een fatsoenlijke samenleving. 'Van groot belang voor de vaststelling of een samenleving fatsoenlijk is, is of ze het lid zijn van die samenleving onthoudt aan mensen

die erbij zouden moeten horen en dus geen tweederangsburgers hoeven te zijn.' Margalit stelt dat naast het juridisch burgerschap met rechten voor iedere burger, naast het politieke burgerschap met stemrecht – ook voor migranten –, naast het sociale burgerschap met recht op gezondheidszorg, onderwijs, werk en sociale zekerheid, er ook een symbolisch burgerschap nodig is. Alle burgers moeten deelhebben aan de symbolische rijkdom van een samenleving. Een fatsoenlijke samenleving mag op institutioneel vlak geen symbolen ontwikkelen of ondersteunen die expliciet of impliciet tegen bepaalde burgers van de staat gericht zijn. Tot wat dit leiden kan, zien we helaas dagelijks in het Israëliësch-Palestijns conflict. Alleen een einde aan die continue vernedering kan een oplossing bieden.

Wie vernederd wordt door het feit dat hem die burgerlijke privileges worden onttrokken of door discriminatie, komt met zijn gelijken in een negatieve identiteitsvorming. Op die manier krijgt men een afkeer van de samenleving waardoor men zich verstoten voelt. We worden geconfronteerd met jongeren die emotioneel dikwijls nog kinderen zijn en die delinquent en gewelddadig gedrag vertonen, alhoewel ze de bloem en toekomst van onze maatschappij zouden moeten zijn. We vragen ons af hoe dit komt. Waaraan hebben we dat verdiend ? We willen het niet meer weten. We richten jeugdverantwoordelijken op, gesloten instellingen waar ze een paar weken of maanden kunnen afkoelen.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, het antwoord op al die vragen zien wij in de pupil van hun ogen waarmee ze ons aankijken, als ze ons nog willen en kunnen aankijken, als we met hen nog oogcontact kunnen krijgen. Deze aanblik zal voor ons allen ondraaglijk zijn, want de ogen van deze jongeren zijn de spiegels waarin we onszelf zien. (*Applaus bij de meerderheid en CD&V*)

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het thema is actueel en dat zal het altijd blijven. Daarom is het enorm belangrijk dat we de jeugddelinquentie niet te eng benaderen. Het gaat om een probleem met verschillende aspecten. Toch zal ik mij in dit debat beperken tot drie aspecten : het centrum en het samenwerkingsakkoord, het jeugdrecht en de doorstroming.

Het plaatstekort in gemeenschapsinstellingen voor jongeren die een delict hebben gepleegd, haalt de

Declercq

jongste tijd regelmatig de pers. Zelfs na zware delicten zou de jeugdrechter jongeren zomaar op straat moeten zetten.

Alles kwam in een stroomversnelling terecht en door de federale regering wordt er nu een gesloten centrum opgericht. We kregen al verschillende namen voor dat centrum te horen : jeugdgevangenis en strafinrichting. Nu wordt er blijkbaar gesproken over een centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Er zou plaats zijn voor een 50-tal minderjarigen uit heel het land die een zwaar delict hebben gepleegd.

De federale overheid heeft er van bij het begin voor gekozen de uitvoering van de plannen te realiseren via een samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen. Dat is heel belangrijk. We kunnen niet sterk genoeg beklemtonen wat de inhoud van dit samenwerkingsakkoord moet zijn. Voor ons is het heel belangrijk dat de gemeenschappen de garantie krijgen dat ze hun verantwoordelijkheid volledig zullen kunnen opnemen voor wat de opvang, de begeleiding en de oriëntatie betreft. Dat zijn immers gemeenschapsbevoegdheden. Het verblijf in het centrum – hoe kort het ook is – mag niet louter uit opsluiting bestaan. Er moet een vormingsaanbod zijn, gaande van theoretische vorming tot praktische vorming zoals klussen, koken en tuinieren. Het vormingsaanbod moet worden aangepast aan de mogelijkheden en de interesses van de jongeren.

Oriëntatie van jongeren zal in het centrum van cruciaal belang zijn. Ik ben ervan overtuigd dat jongeren die een delict hebben gepleegd, zo snel en zo goed als mogelijk moeten worden aangepakt. Het centrum moet werken in functie van de beslissingen die later moeten worden genomen door de parketten en de jeugdrechtbanken. Er moet begeleiding en oriëntatie zijn die in dienst staat van een herstelgerichte afhandeling.

Ik wil hier wat meer aandacht besteden aan de herstelgerichte afhandeling. Het streven naar herstel van de harmonie tussen de dader, het slachtoffer en de samenleving kan een passend antwoord zijn op de problematiek van jeugd delinquentie. Er zijn reeds veel experimenten in Vlaanderen. Het is enorm belangrijk om in die richting verder te werken. Er moet aandacht worden besteed aan bemiddeling tussen de dader en het slachtoffer, aan gemeenschapdienst, aan leerprojecten en aan her-

stelgericht groepsoverleg. Onderzoek naar werkwijzen en resultaten lijken noodzakelijk.

Om al die opdrachten goed te kunnen uitvoeren, moet er voldoende personeel zijn. Bovendien moet het personeel de juiste vaardigheden hebben voor en voldoende kennis hebben van hulpverlening aan jongeren.

Over het volgende aspect kan ik uit ervaring spreken, omdat ik zeven jaar heb gewerkt in een instelling die eerst een gesloten instelling was en daarna evolueerde naar een half-open instelling. Vanaf het moment van de opname is het belangrijk dat er inspanningen worden gedaan om goede contacten met de jongeren te krijgen. Ouders, familie, kennissen, en bezorgde leerkrachten kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. De jongere die een delict heeft gepleegd, mag zich niet de enige delinquent voelen. Hij moet anders worden benaderd.

Het is ook erg schrijnend als een jongere die bezoek mag ontvangen, enorm lang moet nadenken over wie er eventueel op bezoek zou willen komen. Soms kent hij niet eens het adres van bepaalde personen. Juist die jongeren hervallen soms snel in hun vroeger gedrag.

Mevrouw de minister, wij kunnen ons verzoenen met de oprichting van dit centrum, op voorwaarde dat het samenwerkingsakkoord ons de zekerheid biedt dat het doel ervan de bescherming van de maatschappij is. Bovendien moet het centrum als doel ook het voorbereiden van een maximale integratie en het geven van nieuwe kansen hebben. Als we het advies van de Hoge Raad voor Justitie willen volgen, moeten we, koste wat kost, voorkomen dat het centrum wordt beschouwd als een signaal van uitsluiting en afschrijving. Dat zou immers stigmatiserende gevolgen hebben voor de jongeren tot lang na de minderjarigheid. Het spreekt voor zich dat hiervoor voldoende middelen moeten worden vrijgemaakt. Dat is fundamenteel.

Ook het jeugdrecht is voor ons essentieel. We voelen ons niet gelukkig met een uit de hoed getoverde miniwet over de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Tal van studies én onderzoeken én adviezen gedurende een aantal jaren hebben nog steeds niet geleid tot een degelijk jeugdrecht in België. We zijn het erover eens dat de wet van 1965 op de jeugdbescherming niet meer voldoet aan de huidige situatie.

Wat het aandeel van de Vlaamse Gemeenschap betreft in verband met het jeugdrecht, steunen we ons

Declercq

uiteraard op het Kinderrechtenverdrag en op de maatschappelijke beleidsnota van Bijzondere Jeugdzorg 1999. De maatschappij heeft recht op bescherming. We benadrukken dit nadrukkelijk. Het slachtoffer heeft recht op herstel. De jonge vader heeft recht op opvoeding, hulpverlening en nieuwe kansen.

Belangrijk in deze nieuwe wet zijn de basisrechten voor de jongeren die een delict hebben gepleegd. Ze moeten kunnen rekenen op volwaardige juridische bijstand, recht op privacy, recht op begeleiding en trajectbegeleiding. Indien er geen jeugdrecht komt, zullen de rechten van jongeren die een zwaar delict hebben gepleegd beter gewaarborgd zijn vanwege de uit de hoed getoverde miniwet, dan die van jongeren in de gemeenschapsinstelling die eventueel een lichter delict hebben gepleegd.

Betrokkenheid en overleg van de federale minister met de minister en experts van de gemeenschappen is essentieel. Een dergelijk jeugdrecht dient op korte termijn te worden gerealiseerd. Indien er geen jeugdrecht komt, zouden we de plotse oprichting van het centrum als bedrog beschouwen.

In de gemeenschapsinstellingen verblijven te veel minderjarigen die daar niet thuishoren.

Het gaat over psychiatrische patiënten, drugsverslaafden en buitenlandse niet-begeleide minderjarigen buiten de asielprocedure. Bij deze groep is het delinquent gedrag een gevolg van psychische problemen, drugafhankelijkheid of problemen met het verblijfstatuut. Voor die groep dienen er aangepaste voorzieningen te zijn. Binnen de huidige werking is het niet duidelijk waar die jongeren terecht komen : in het centrum of in een gemeenschapsinstelling.

Misschien doet het er niet toe als in beide instellingen de oriëntatie ten gronde gebeurt. Screening en diagnose zijn noodzakelijk en wanneer blijkt dat de jongere in kwestie daar niet thuishoort, dient de uitstroom versneld en gericht gerealiseerd te worden

Er moeten dringend plaatsen bijkomen om jongeren met emotionele, sociale, psychische en karakterproblemen op te vangen, zowel residentieel als ambulante, anders loopt alles opnieuw vast. Hiervoor moeten de nodige middelen, zowel op federaal als op gemeenschapsniveau, worden vrijgemaakt.

Wat de doorstroming betreft, vragen we uitdrukkelijk extra inspanningen voor een kwetsbare groep, de zwakbegaafden. Zij hebben het vaak moeilijk op school, vallen uit de boot in jeugdbewegingen, bij sport en ontspanning. De verleiding om erbij te horen, al is het door uit stoerheid iets kwaads te doen, is vaak groot. Ze worden ook vaak misbruikt voor doeleinden van anderen. Men staat nog niet zover in psychologische begeleiding of therapieën voor die groep. Verdere uitbouw ervan is dringend noodzakelijk

Ook voor de niet-begeleide minderjarigen buiten de asielprocedure dienen er extra inspanningen te worden geleverd. Dat jongeren hier rondlopen en vaak in de prostitutie of criminaliteit terechtkomen, is onaanvaardbaar. Ik verwijs hierbij naar wat aan de haven van Zeebrugge gebeurt. De stad, de provincie, de gemeenschappen en de federale regering hebben hier een verantwoordelijkheid. Bevoegdheidsdiscussies bij deze zijn ongepast. Men moet samen zoeken naar een oplossing. Voor sommige jongeren is het misschien al te laat.

Ik vraag aan justitie dat ze voor volwassenen die jongeren naar zware delicten drijven of jongeren gebruiken om zware delicten te plegen, onverbiddelijk zou zijn. Dat is een woord dat we misschien niet mogen gebruiken, maar ik vind er geen ander voor. We moeten het volgende voor ogen houden : wat of wie drijft deze jongeren ertoe zich zo kwaadaardig te gedragen, en soms onherstelbare pijn te veroorzaken ? Het is onze opdracht hen te doen geloven dat ze nooit geen slachtoffer meer zullen maken. Mevrouw de minister, we rekenen op u. (*Applaus bij de meerderheid en CD&V*)

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, toen vorige maand twee jonge delinquenten bij gebrek aan opvangplaatsen noodgedwongen werden vrijgelaten, beweerde premier Verhofstadt dat de veiligheid van de staat in het gedrang kwam. Prompt riep hij de bevoegde ministers bij zich. De heer Coveliers, de VLD-fractie leider in de Kamer, deed er nog een schepje bovenop en had het ongegeneerd over moord en verminking, alsof elke Vlaamse jongere een zware crimineel is.

De stigmatisering van de Vlaamse jeugd bereikte daarmee een ongeëvenaard hoogtepunt. Dit is symptomatisch voor de manier waarop deze samenleving omgaat met jongeren. Dat er veel meer minderjarige slachtoffers dan daders zijn, criminele feiten in hoofdzaak worden gepleegd door volwas-

Roegiers

senen, en jongeren te kampen hebben met specifieke hindernissen en problemen, lijkt bijkomstig. Weekendongevallen, drugs, nachtlawaai : steevast stellen de politieke tenoren jongeren in een slecht daglicht.

De aandacht voor kinder- en jongerenrechten is evenwel een stuk minder groot. Op de bespreking van het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris in de commissie voor Welzijn waren welgeteld vier volksvertegenwoordigers aanwezig. Het project '10.000 handtekeningen en twaalf prioriteiten' van de Jeugdraad van de Vlaamse Gemeenschap bracht nauwelijks parlementaire initiatieven te weeg. Een grondig debat over kinder- en jongerenrechten, bij voorkeur met de jongeren zelf, is duidelijk geen prioriteit. In 2000 stierven 1.470 mensen in het verkeer. 184 daarvan waren jonger dan negentien. Het verkeer doodde om de twee dagen een kind of een jongere. Dat bracht de nationale veiligheid echter niet in gevaar, en de premier vond het niet nodig om de nationale en gemeenschapsministers ertoe aan te zetten snel een oplossing te vinden voor dit probleem.

In 1999 pleegden 89 kinderen en jongeren zelfmoord. Om de vier dagen vindt er een tienerzelfmoord plaats. 23 percent van de sterfgevallen bij jongens en 14 percent van die bij meisjes zijn zelfmoorden. Dat zijn verontrustende cijfers. Zelfmoord is de tweede belangrijkste doodsoorzaak bij kinderen en jongeren in ons land. Niettemin vond niemand dat de nationale veiligheid werd bedreigd.

Onder druk van een deel van de bevolking probeert de overheid nu in zeven haasten een oplossing te vinden voor een probleem dat allang aansleept. Natuurlijk valt het niet te verdedigen dat jonge verdachten op vrije voeten worden gesteld wegens plaatsgebrek. De zonet aangehaalde cijfers maken evenwel duidelijk dat de huidige politieke hype in schril contrast staat met de oorverdovende stilte rond minstens even belangrijke problemen, waarbij jongeren gewoon – tussen aanhalingstekens – slachtoffer zijn.

Er moet een oplossing worden gevonden voor het probleem van de opvang van jonge delinquenten die worden verdacht van een misdrijf. Dat is duidelijk. Maar jongeren – ook delinquente jongeren – hebben rechten, en dat wordt vaak al te gemakkelijk vergeten. Vandaag zijn die rechten geen prioriteit. De fractieleiders van de federale meerderheidspartijen legden maandag een voorstel van noodwet neer om de voorlopige hechtenis van jon-

geren te regelen. Maar het is erg onduidelijk of, en wanneer er een akkoord over het jeugdsanctierecht komt. Nochtans legt het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind enkele basisbeginselen voor de plaats van minderjarigen in een rechtsstaat vast : geen strafbepaling zonder een wet die misdrijf en straf vastlegt, het recht op een onpartijdige rechter en het recht op rechtsbijstand.

Het lijkt erop dat de geschiedenis zich herhaalt. België stopte jarenlang minderjarigen tijdelijk in gevangnissen voor volwassenen. Dat was illegaal. Vandaag wil men jongeren in een jeugdgevangenis droppen zonder dat daarvoor een wettelijke basis is. Wat zal er met die jongeren gebeuren ? Hebben ze nog recht op onderwijs en scholing ? Zullen ze recht hebben op contact met hun ouders ? Hebben ze recht op een advocaat die hen begeleidt, of zal een toevallige pro deo-advocaat worden toegewezen ? In welke mate zal het verplichte contact van de jeugdrechter met zijn pupil worden onderhouden ? Dat zijn fundamentele vragen waarop vandaag geen antwoord komt.

Het blijft verdacht stil over de fundamentele problemen ten gevolge van de overbevolking van de jeugdinstituten. De sector van de jeugdhulpverlening heeft reeds jaren te kampen met een gebrek aan opvang voor minderjarigen in nood. Dat is alom bekend.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Ik wil graag naar de heer Roegiers luisteren, maar hij mag toch niet alles op een hoopje gooien. Vandaag hebben jongeren recht op een advocaat. Als een jongere voor de jeugdrechter wordt voorgeleid, krijgt hij automatisch een advocaat.

Ik wil u wel volgen, mijnheer Roegiers, maar u moet de zaken in het juiste perspectief plaatsen. Vandaag hebben jongeren bijzonder weinig rechten. Het jeugdsanctierecht en een regeling van de voorlopige hechtenis van jongeren ontbreken. Jongeren kunnen gedurende drie maanden gewoon in bewaring worden genomen. Dat is hernieuwbaar. Jongeren zullen dus meer rechten krijgen. U mag niet beweren dat er geen wettelijke basis is. Die basis zal en moet er komen.

U hebt veel problemen met de gang van zaken op federaal niveau. Er komt echter een wettelijke basis voor het probleem. Het is niet fair als u doet alsof men alleen maar op de rug van de jongeren optreedt. Ik geef een voorbeeld. De VLD heeft in

Ceysens

de Kamer een voorstel ingediend om jongeren taxicheques te geven voor het weekendvervoer.

De heer Jan Roegiers : Ik heb niet gezegd dat men alleen maar op de rug van de jongeren een beleid voert. Ik stel wel vast dat de aandacht voor jongeren en hun rechten vaak veel kleiner is dan de aandacht voor jonge delinquenten. U zegt zelf dat er nog een aantal zaken moeten worden geregeld in een jeugdsanctierecht. Het is mijn taak hier een overzicht van de lacunes te geven.

Het gebrek aan opvang voor minderjarigen in nood is dus alom bekend. Het gaat over minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie, minderjarigen met psychische problemen, minderjarigen met drugsproblemen, buitenlandse minderjarigen zonder papieren en slachtoffertjes van mensenhandel. Die jongeren worden vaak in dezelfde omstandigheden opgevangen. Er is geen of te weinig zorg op maat en aangepaste opvang. Spirit vraagt dan ook nadrukkelijk dat de verschillende overheden samen met de hele sector en alle actoren een task force oprichten. Er moet een korte-, middellange- en langetermijnstrategie worden uitgewerkt. Er moeten afspraken worden gemaakt over wie wanneer welke hulp biedt. Deze regering moet het als een prioriteit beschouwen om binnen een realistische termijn een coherent plan uit te werken met bijzondere aandacht voor de hulpverlening bij drugsgebruik en de kinder- en jeugdpsychiatrische diensten.

Mevrouw de minister, ik vraag uw nadrukkelijk engagement en de absolute garantie dat het actuele antwoord op de jeugddelinquentie in geen geval ten koste van de jeugdhulpverlening gaat. Ik wil over de financiële aspecten duidelijk zijn. Deze integrale jeugdhulpverlening hoeft voor Spirit geen kwestie van veel meer geld te zijn. Al te vaak bezondigt u zich aan deze regel. Als u de schotten tussen de sectoren binnen de Integrale Jeugdhulpverlening, Kind en Gezin, de Centra voor Leerlingenbegeleiding, de Centra voor Algemeen Welzijnswerk, Bijzondere Jeugdbijstand, het Vlaams Fonds, de geestelijke gezondheidszorg, wilt weghalen, dan staat u veel verder. Het creëren van een eenloketstelsel voor jongeren in nood moet vermijden dat er, zoals vandaag, parallelle circuits bestaan die geldverslindende dubbele dossiers aanleggen of jongeren behandelen.

Het heroriënteren van uw begroting kan een belangrijke stap zijn en wij zullen u daarin steunen. Dan zet u meteen een eerste stap in de richting van

preventie, namelijk door het uitbouwen van sociale netwerken en relationele opvoeding. Uit een Nederlands onderzoek blijkt dat 11 percent van de kinderen en jongeren verklaart geen enkele vriend of vriendin te hebben. Minister Anciaux gaf hier een belangrijke aanzet met zijn decreet op het jeugdwerkbeleid. Het recente voorstel van Spirit om op schooldagen en binnen het schoolkader de namiddagen voor cultuurbeleving, voor sport, muziek, woord en dans voor te behouden, dient ernstig te worden overwogen. Het gelijkekansendecreet van minister Vanderpoorten is een voortreffelijk voorbeeld van een integraal preventiebeleid, net als het gisteren in de commissie goedgekeurde stadsvernieuwingsfonds en het op stapel staande stedenfonds. Deze geven beiden uiting aan een vernieuwde aandacht voor de stedelijke problematiek. Het zijn belangrijke instrumenten voor een integraal preventiebeleid dat in belangrijke mate jongeren ten goede komt en dat een investering in de toekomst betekent.

Naast preventie, is er de vraag hoe een antwoord kan worden geboden op het delinquent gedrag van jongeren. Ik hoop dat het beleid binnen de op stapel staande jeugdgevangenis en de reeds bestaande gemeenschapsinstellingen op herstelbemiddeling zal zijn gericht. Bij herstelbemiddeling gaan dader en slachtoffer samen met een neutrale begeleider op zoek naar een antwoord op het misdrijf. Herstel biedt het voordeel dat het foutieve gedrag wordt afgewezen, maar de intrinsieke waarde van de mens en persoon overeind blijven staan. Herstelbemiddeling geeft daders de kans verantwoordelijkheid op te nemen, waardoor negatieve gevoelens in positief gedrag worden omgezet. Het slachtoffer krijgt de kans om in eer te worden hersteld. Via communicatie met de dader krijgt het slachtoffer erkenning voor het leed dat werd aangedaan en kan hij actief over herstel of compensatie voor het misdrijf meedenken. Zo wordt het onveiligheidsgevoel bij het slachtoffer in belangrijke mate weggenomen.

Een derde noodzakelijkheid is de nabegeleiding. Hier pleit ik er nadrukkelijk voor betrokkenheid van leeftijdsgenoten van de dader, waar en wanneer het enigszins kan. Op die wijze wordt het sociaal netwerk, waarvan daarnet sprake, actief ingeschakeld. Het is vaak hartverwarmend vast te stellen hoe vrienden of leeftijdsgenoten elkaar samen uit het moeras trekken en zo bouwen aan een hoopvolle toekomst.

Ik wil met een positieve noot eindigen. Het debat van vandaag toont aan dat er voor een kleine groep delinquenten nood aan een coherent en sa-

Roegiers

menhangend beleid is. Het is ook belangrijk een blijk van vertrouwen te geven aan de overgrote meerderheid van kinderen en jongeren in Vlaanderen en België. De opbouwende en constructieve bijdrage die ze aan de samenleving geven, is veel te belangrijk om vandaag onvermeld te laten. We reiken graag de hand en vertrekken vanuit de kracht van jongeren, veeleer dan vanuit de klacht van jongeren, om mee te werken aan een positieve, solidaire en verzoende samenleving. (Applaus meerderheid en CD&V)

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, als bijna laatste spreker zou ik geneigd zijn om de balans op te maken van wat er zoal is gezegd. Er zijn veel wijsheden naar voren gebracht in dit debat van bijna drie uur. Vanuit diverse invalshoeken werden er waarheden geponeerd, en ook soms misschien halve waarheden. We moeten er anderszits rekening mee houden dat jeugddelinquentie, en delinquentie in het algemeen, van alle tijden is. Het is niet alleen een gevolg van onze huidige samenleving. Die kan het misschien wel hebben versterkt, maar ook vroeger bestond er delinquentie, en ik vrees dat er later ook nog delinquentie zal zijn.

Mevrouw de minister, tijdens dit debat is heel veel gesproken over de verzuring in de samenleving, waarop al dan niet wordt ingespeeld, ook in dit debat. Maar geef toe, wanneer men als buitenstaander de berichten hoort dat jeugddelinquenten niet kunnen worden geplaatst, dan roept dat vragen op, niet alleen bij parlementsleden, maar ook bij de mensen en bij politiediensten. Het roept vragen op bij mensen die er nauw bij betrokken zijn en bij mensen die er verder van af staan. Ze vragen zich af waarmee we eigenlijk bezig zijn. Het is dan in eerste instantie de politiek die wat ongeloofwaardig overkomt. Want wie is nu waarvoor verantwoordelijk ? Mevrouw Merckx gebruikte het beeld van het pingpongspelletje. De gemeenschappen zijn bevoegd voor jeugdbescherming, de federale overheid voor het jeugdsanctierecht. Ik kan het nauwelijks geloven : de federale overheid weet reeds lang dat 1 januari 2002 een einddatum was om oplossingen te hebben. Waarom moet er dan plots een noodwet komen, na 1 januari 2002 ? Misschien is dit geen opmerking die hier moet worden gemaakt, maar mijn collega's hebben deze opmerking ook gemaakt in het federale parlement.

Deze noodmaatregel heeft een aantal beperkingen. Het gaat alleen over jongens die ouder zijn dan 14 jaar. Laten we hopen dat er geen meisjes zijn die delinquent zijn of worden, daar gaat men immers blijkbaar van uit. Het moet gaan over ernstige misdrijven. Er moet plaatsgebrek zijn in de instellingen enzovoort. Alles staat of valt met een samenwerkingsakkoord dat voor 31 oktober 2002 moet worden gesloten met de gemeenschappen. We hebben daar heel veel bedenkingen bij. Niet alleen wij, trouwens, ook hier heb ik vandaag heel veel bedenkingen gehoord inzake de vraag wat er in Everberg gaat gebeuren. Ik verwijs naar de uitspraken van een groep onderzoekers en promotoren van de onderzoeksgroep jeugdcriminaliteit van de KUL, mensen waarvan ik veronderstel dat ze wel weten waarmee ze bezig zijn. Zij vragen zich af of men daar geen fabriekje van criminelen gaat maken. Het belang is dus groot. De druk komt ook opnieuw op de Vlaamse Gemeenschap terecht. Ik hoor graag zeggen dat er in de instellingen in Mol en Ruiselede jongeren zitten die daar niet thuishoren. Dan heb ik het over drugverslaafden, psychiatrische patiënten, illegalen : ze zijn hier allemaal de revue gepasseerd. Zij horen inderdaad elders. Maar waarom zitten ze in Mol en Ruiselede ? Omdat er elders geen plaats is. Daar knelt het schoentje opnieuw.

Het ongeloof van de bevolking vloeit ook hier weer voort uit het feit dat men niet weet wie waarvoor verantwoordelijk is. U zult van mij niet anders verwachten dan dat ik ook wat dit betreft oproep tot het volgende. Mevrouw de minister, er wordt van u verwacht dat u een samenwerkingsakkoord afsluit. Laat uw bevoegdheid daar ten volle gelden, opdat Everberg geen fabriekje voor criminelen zou worden, opdat we daar inderdaad een beleid kunnen voeren. We moeten verder kunnen gaan. De gemeenschappen moeten niet alleen voor jeugdbescherming verantwoordelijk kunnen zijn, maar ook voor het jeugdsanctierecht. Ook hier geldt het pleidooi van de homogene bevoegdheidspakketten. Ik weet dat de stelling 'wat we zelf doen, doen we beter' niet steeds opgaat. Maar hier maakt de versnippering qua bevoegdheden de zaak dramatischer dan ze eigenlijk zou moeten zijn. (*Applaus bij CD&V en VU&ID*)

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil alle sprekers vandaag bedanken voor de soms meer en soms minder filosofische uiteenzettingen. Sommigen gingen van Afrika tot in Amerika. Anderen bleven iets dichterbij huis. Met een aantal analyses was ik het onge-

Vogels

twijfeld eens. Gezien het gevorderde uur en de knorrende magen zal ik me echter beperken tot de hier-en-nu-situatie. Voor de meer filosofische discussies kunnen we eventueel later tussen pot en pint een afspraak maken.

Ik zal misschien starten met wat de heer Van Dijk zei. Het is inderdaad zo dat de staatsvormingen van 1980 en 1988 ervoor hebben gezorgd dat de uitvoering van de wet van 1965 volledig bij de gemeenschappen terecht kwam. Die wet van 1965 gaat inderdaad uit van de notie bescherming van de minderjarige. Ze onderkent problematische opvoedingssituaties en als misdaad omschreven feiten. Daartegenover plaatst ze maatregelen die door een jeugdrechter kunnen worden uitgesproken. Dit alles gebeurt altijd, zoals gezegd, vanuit het beschermingsperspectief.

Mijns inziens beukt deze in haar tijd allicht erg vooruitstrevende wet al jaren tegen de grenzen van wat haalbaar is in onze samenleving. Dit wil ik heel duidelijk aan de heer Van Duppen zeggen. De huidige situatie en de huidige wetgeving hebben tot een aantal zeer perverse neveneffecten geleid. De jeugdrechter heeft op basis van de wet van 1965 geen andere maatregelen om een jongere tegen zichzelf of tegen de samenleving te beschermen, of omgekeerd om de samenleving tegen misdadig gedrag van een jongere te beschermen, dan de volgende maatregel te nemen : plaatsing voor maximaal drie maanden in een gesloten instelling.

Mijnheer Van Duppen, we zitten in een situatie waarbij we volwassenen die tegen zichzelf moeten worden beschermd, kunnen colloqueren. Een jeugdrechter die echter wordt geconfronteerd met een jongere die voor de derde keer gaat lopen uit een open instelling, zelfmoordpogingen onderneemt en zichzelf mutileert, kan alleen maar beslissen om die jongere in de gesloten instelling van Mol op te bergen, om hem tegen zichzelf te beschermen. We moeten niet fier zijn op de manier waarop we volwassenen opvangen van wie het crimineel gedrag voortvloeit uit psychiatrische ziekten. Met jongeren is het echter nog erger gesteld. We hebben geen andere mogelijkheden dan ze op te bergen in Mol, waar er totaal geen psychiatrische begeleiding is.

Een niet-begeleide minderjarige die in de prostitutie misbruikt wordt, door een jeugdrechter opgepakt wordt en beschermd moet worden tegen het prostitutiemilieu, komt terecht in diezelfde gesloten instelling, samen met de jongeren die een als

misdaad omschreven feit pleegden. Vooraf weet die minderjarige nooit hoelang hij in die gesloten instelling zal verblijven. Dat begint met drie maanden, maar het kan zes maanden worden. Dat hangt af van jeugdrechter tot jeugdrechter, en helaas ook van het feit of er al dan niet plaats is in de gesloten instelling.

Het is niet Everberg dat een vergeetput dreigt te worden. Vandaag zitten we in onze gesloten instellingen steeds meer met een onaanvaardbare vergeetput voor jongeren : onaanvaardbaar vanuit kinderrechten en ook gewoon vanuit mensenrechten. Jongeren blijven vandaag de dag verstoken van de nodige hulp. Ze hebben geen enkele rechtszekerheid. Bovendien wordt het ook steeds duidelijker dat de wet van 1965 niet toelaat om de reïntegratie van de samenleving te bewerken. Als een opvoeder in een gesloten instelling geconfronteerd wordt met een jongere die daar misschien drie maanden of misschien zes maanden zal blijven, welk traject zal die dan opzetten om die jongere opnieuw zijn plaats te laten innemen in de samenleving ?

De manier waarop de laatste tijd in Mol, Ruiselede en Beernem moet worden gewerkt, heeft mijn bijzondere waardering gewekt voor de opvoeders die er dag na dag worden geconfronteerd met jongeren die ze wel willen, maar niet kunnen helpen. De druk op de gemeenschapsinstellingen neemt toe, samen met de groeiende problemen in de samenleving. De nakende afschaffing van artikel 53 heeft dat extra in de verf gezet.

Het heeft echter geen zin met het huidige concept van de wet van 1965 en de gemeenschapsinstellingen gewoon meer van hetzelfde te doen, door meer plaatsen voor gesloten opvang in te richten. Daarmee vergroten we alleen maar de vergeetput, en wordt er ten gronde niets opgelost. Eerst moet er duidelijkheid komen over de instroom in en de uitstroom uit de gesloten instellingen.

Wat betreft de instroom moet de jeugdrechter andere wettelijke instrumenten krijgen om de juiste maatregelen te kunnen nemen ten aanzien van het probleem dat zich voordoet. Zulke instrumenten zijn bijvoorbeeld plaatsing in een gesloten psychiatrische inrichting, een instelling voor drughulpverlening, of een instelling voor specifieke opvang voor niet-begeleide minderjarigen. Er moeten haalbare programma's voor reïntegratie worden uitgewerkt, wat ook betekent dat de jeugdrechtters moeten kunnen beslissen over een periode van meer dan drie maanden. Dat kan alleen door een herschrijving van de wet van 1965.

Vogels

Bij de uitstroom, dus in de periode nadat de jongere zijn straf heeft uitgezeten in een gesloten instelling, moet de reïntegratie verder gaan. Nu vangen we jongeren op in een gesloten instelling, en sturen ze na drie tot zes maanden weer naar huis. Wie uit de gesloten instelling van Mol komt, draagt echter het etiket van criminele jongere. Hij is niet altijd welkom in zijn vroegere school, en ook thuis is hij geen voorbeeld voor vader en moeder. De enige plaats waar hij nog wordt gerespecteerd, is de criminele bende waaruit hij komt. We storten bijgevolg jongeren in de recidive. We moeten dan ook bijkomende mogelijkheden en opvangvormen hebben, zowel bij de instroom in als bij de uitstroom uit de gesloten instellingen.

Wat is er tot op vandaag gebeurd? Mevrouw Merckx en het Vlaams Blok hebben beweerd dat ik plots van mening ben veranderd. Een heel betrouwbare bron bewijst dat dat niet waar is, namelijk een besluit van de Vlaamse regering van precies twee jaar geleden, 18 februari 2000. Met dat besluit gaf de regering me de toelating om te voorzien in tien bijkomende plaatsen in de gesloten instelling in Mol om de gevolgen op te vangen van de afschaffing van artikel 53.

Het oude artikel 53 kan worden omschreven als een vorm van voorlopige hechtenis, die paste in de wet van 1965. De jeugdrechter had door dit artikel in geval van een ernstig misdrijf de mogelijkheid de jongere onmiddellijk voor een korte tijd van tien tot veertien dagen op te sluiten om de samenleving te beschermen of het onderzoek niet te hypothekeren.

De voorbije jaren plaatsten de jeugdrechters in toepassing van artikel 53 gemiddeld 180 jongeren voor tien dagen. Met tien plaatsen extra voor hetzelfde doel van korte opvang na ernstige feiten, konden we niet 180 maar 360 jongeren plaatsen. Mevrouw Becq heeft dat Vogeliaanse rekenkunde genoemd. Uiteraard is dat niet lineair, want er zullen het ene moment vier of vijf jongeren zijn, en het andere moment misschien geen. Om die reden hadden we bovenop die tien plaatsen in een soort buffercapaciteit voorzien. Op die manier was het mogelijk om eventueel, indien nodig, ook grotere groepen op te vangen.

De Vogeliaanse rekenkunde en die tien bijkomende plaatsen zijn herhaaldelijk met de Unie van Jeugdrechters besproken. Er is met de Unie van Jeugdrechters afgesproken dat ze enkel zouden worden gebruikt voor jongeren die ouder zijn dan

twaalf jaar en die een als misdaad omschreven feit hebben gepleegd waarop in het volwassenenrecht een straf van minimaal vijf tot tien jaar staat. De jeugdrechters zouden deze plaatsen bovendien enkel gebruiken indien ze ernstige redenen hebben om te vrezen dat een jongere zich aan het recht zou trachten te onttrekken of indien dit noodzakelijk is om de samenleving te beschermen.

De Vlaamse regering heeft dit concept op 12 oktober 2001 goedgekeurd. In december 2001 heeft een ministerieel besluit voor de nodige verfijningen gezorgd. Hoewel over dit concept met de Unie van Jeugdrechters is onderhandeld, is het steeds duidelijk geweest dat een aantal jeugdrechters de bevoegdheid van de Vlaamse regering aanvechten. Een aantal jeugdrechters voelt zich gewoon niet gebonden door de afspraken die de Vlaamse regering met de Unie van Jeugdrechters heeft gemaakt.

Deze jeugdrechters gebruiken de tien bijkomende plaatsen ook voor jongeren die niet aan de drie daarnet opgesomde voorwaarden voldoen. Vaak gaat het hierbij niet om plaatsingen in het kader van de voorlopige hechtenis, maar om plaatsingen voor drie maanden die op de wet van 1965 zijn gebaseerd.

Deze plaatsingen hebben het uitgewerkte concept zwaar onder druk gezet. Op een bepaald ogenblik is een jongere gearresteerd voor het plegen van een gewapende overval. Aangezien de capaciteit op dat ogenblik volledig werd benut, is de zaak enigszins ontploft.

Ik heb nooit beweerd dat deze tien plaatsen en de buffercapaciteit de structurele problemen binnen de gemeenschapsinstellingen zouden oplossen. Ik heb steeds beseft dat ik die problemen op deze manier nooit zal kunnen oplossen.

Ik heb daarnet al verwezen naar de noodzaak om een jeugdsanctierecht uit te bouwen. Ik zou in dit verband nogmaals naar het besluit van de Vlaamse regering van 18 februari 2000 willen verwijzen. Naast de tien bijkomende plaatsen en de nodige investeringen om deze plaatsen effectief te realiseren, vermeldt dit dubbelbesluit ook dat de Vlaamse regering 'instemt met de optie om ook in de toekomst een gedifferentieerd aanbod te organiseren voor de opvang en de begeleiding van jeugdgedelinquenten, met inbegrip van de inrichting van gesloten instellingen.' Dit betekent dat de Vlaamse regering dit twee jaar geleden op mijn voorstel heeft goedgekeurd.

Vogels

Dit besluit machtigt de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen om onmiddellijk een overleg met de minister van Justitie op te starten. Dit overleg moet leiden tot een onderlinge afstemming van de beleidsinitiatieven betreffende een nieuw jeugdrecht en betreffende de organisatie van de gesloten opvang van delinquente jongeren door de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Het besluit van de Vlaamse regering van 18 februari 2000 heeft geresulteerd in een door de Vlaamse Gemeenschap en de minister van Justitie ondertekend protocolakkoord dat een aantal bevoegdheden op de rand tussen welzijn en justitie beschrijft.

De Vlaamse regering heeft dit protocolakkoord op 23 maart 2001 onderschreven. De Vlaamse regering is overtuigd van de noodzaak om verder in de gesloten capaciteit te investeren. Ze wil hierbij de kracht van het federale niveau, dat verantwoordelijk is voor de beveiliging van de samenleving, en van het Vlaams niveau, dat zich over herstel, reïntegratie en opvoeding ontfermt, op een gelijkwaardige wijze in een joint venture verankeren.

De Vlaamse regering heeft steeds een consequente houding aangenomen en wil versneld naar een grondige oplossing zoeken. In het kader van het nieuwe jeugdsanctierecht wil de Vlaamse regering met het federale niveau samenwerken, zodat iedereen vanuit de eigen bevoegdheden de nodige initiatieven kan nemen.

Daarnaast werd binnen de Vlaamse bevoegdheid verder gewerkt aan de verdere uitbouw van een gedifferentieerd aanbod. Zij, die beweren dat er gedurende drie jaar zo goed als niets gebeurd is, hebben de begroting niet goed gevolgd of zijn een en ander vergeten. De voorbije 3 jaar hebben we immers circa 0,75 miljoen euro geïnvesteerd om de verdere uitbouw van dat gedifferentieerd aanbod – onder meer in het kader van herstelbemiddeling, maar ook in het kader van de halfopen strikte opvang uit de 1bis-categorie – te implementeren.

Zoals u weet, is deze opvang bijzonder belangrijk voor de uitstroom uit de gesloten instellingen. Toen ik het daarstraks had over de realiteit dat jongeren vanuit Mol rechtstreeks naar huis worden gestuurd, bedoelde ik eigenlijk dat die jongeren aan hun lot worden overgelaten. Als men jongeren echter vanuit de strikt gesloten instelling naar de halfopen strikte begeleiding in hun eigen omgeving kan overbrengen, kan men op grond van die speci-

fieke begeleiding die jongeren opnieuw kansen geven op de school of in de opleiding die ze verlaten hebben, dan kan men opnieuw werk maken van de verbetering van hun relatie met het thuisfront, enzovoort.

Ik kan u wel verzekeren dat een en ander niet zonder slag of stoot werd beslist of gerealiseerd. We hebben het hier trouwens niet over de gemeenschapsinstellingen, maar over de gesubsidieerde sector. Ik wens in dit verband te benadrukken dat de gesubsidieerde sector niet erg happig was om de bijkomende capaciteit voor de opvang van die moeilijkste jongeren zomaar op zich te nemen. We kregen een aanbod uit West-Vlaanderen, maar daar bestaat reeds een overaanbod aan gesloten plaatsen. Het was bijzonder moeilijk om initiatiefnemers te vinden in Brussel en Antwerpen, precies de steden waar de nood het hoogst is. Daarom hebben we zelf het initiatief genomen om in Antwerpen en Mechelen met de stadsbesturen rond de tafel te gaan zitten en daar alle lokale, in opvang van moeilijke jongeren bekwame voorzieningen, bij te betrekken. In Antwerpen heeft dit geleid tot een nieuw initiatief, namelijk de VZW De Overstap. Die VZW start op 1 maart met 13 plaatsen voor de opvang van de uitstroom uit Mol. In Mechelen is de relatie met de stad ietwat verkeerd gelopen. Toch heeft zich daar nu ook een nieuwe initiatiefnemer aangemeld die een 1bis-categorie voorziening wil openen.

In het verlengde hiervan werd er trouwens ook voor 2002 voor gezorgd dat er voor de opvang van die uitstroom in meer middelen wordt voorzien. We zouden voor de moeilijkste jongeren 60 categorie 1bis-plaatsen willen creëren, met daarbovenop nog eens 10 bijkomende plaatsen. Net vandaag vindt een ontmoeting plaats tussen initiatiefnemers uit de gesubsidieerde sector en de mensen uit onze gemeenschapsinstelling in Mol om na te gaan over welk jongerenprofiel het precies gaat en om afspraken te maken over een eventuele opvang van jongeren die een gesloten instelling kunnen verlaten.

Sta me toe het nog even te hebben over wat hier vandaag reeds werd gezegd. Ikzelf heb vooral uitgelegd hoe het kwam dat het met artikel 53 misliep. De jeugdrechter zag deze plaatsen niet altijd alleen in het kader van de voorlopige hechtenis, wat eigenlijk onze bedoeling was. Dit is echter geen verwijt aan het adres van de jeugdrechters. Immers, net zoals mevrouw Ceysens, weet ook ik dat we al jaren wachten op een oplossing ten gronde en dat de jeugdrechters steeds opnieuw hoopten op een oplossing tijdens de betreffende legislatuur. Voor

Vogels

hen was dit de druppel die de emmer deed overlopen, een reactie die ik goed kan begrijpen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, het verhaal dat u nu vertelt, hebben we al eerder gehoord. Het volstaat de commissieverslagen na te lezen.

Minister Mieke Vogels : Die indruk heb ik niet. Immers, uw collega begon haar betoog met te zeggen dat er nog niets gebeurd was.

Mevrouw Sonja Becq : De lijn die u in uw verhaal gebruikt, is dezelfde als die in het verhaal dat u reeds in de commissie hebt gebracht. Uw vertrekpunt is dat we wisten wat er gebeurde. Toch vragen we ons af waarom het zo lang moet duren.

U zegt dat u nu aan het vergaderen bent om de gestructureerde uitstroom vanuit Mol te verzekeren. Waarom is dit niet vroeger gebeurd ? U was immers op de hoogte van dit probleem. U zegt nu al een jaar dat er in Mol een capaciteitsprobleem is en dat daar jongeren zitten die daar eigenlijk niet thuishoren, die eigenlijk op andere plaatsen opgevangen zouden moeten worden. Mevrouw de minister, u zegt dat u dat in de begroting hebt ingeschreven, maar de sector kan niet volgen. U moet uw verantwoordelijkheid nemen en oplossingen zoeken voor delinquente jongeren en voor de integrale jeugdzorg. Waarom hebt u niet sneller initiatieven genomen ? U hebt gewacht tot de jeugdrechters aan de alarmbel hebben getrokken. We hopen dat het niet bij beloftes blijft, maar werkelijkheid wordt.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Becq, u blijft Oost-Indisch doof aan één kant. Ik herhaal wat ik in de commissie heb gezegd : ik had het over beslissingen van 2000. Ik ben minister sinds juli 1999. Voordien waren uw partijgenoten verantwoordelijk. Ik heb u duidelijk gemaakt dat sinds maart 2001 een protocolakkoord is ondertekend met de federale minister van Justitie. Ik heb mijn deel daarvan uitgevoerd.

De heer Eric Van Rompuy : Minister Verwilghen verwijt u publiek dat u nog niets hebt gedaan.

Minister Mieke Vogels : Ik heb dat aan minister Verwilghen opgestuurd. Ik zal dat nog eens moeten doen. Hij is net zo Oost-Indisch doof.

In het deel van het protocol dat ik met de federale overheid heb afgesloten over de hervorming van het jeugdsanctierecht, is de motor beginnen sputteren. Naar aanleiding van artikel 53 is de zaak uit de hand beginnen lopen, en toen heeft de eerste minister het initiatief genomen. Ik ben daar verheugd over. Ik ben ook verheugd dat we op 28 januari een akkoord hebben bereikt over vier zaken.

Er komt zo snel mogelijk een bijkomende gesloten instelling voor maximaal 50 jongeren. De federale overheid zorgt voor het gebouw, de beveiliging en de logistiek. De gemeenschap staat in voor de maatschappelijke hulp en dienstverlening. Op het federale niveau wordt hiervoor op korte termijn een wettelijke basis gecreëerd. We willen niet in de onwettelijkheid vervallen.

De federale overheid maakt versneld werk van een nieuw jeugdrecht. Dat is noodzakelijk om de jeugdrechters betere instrumenten te geven. Zonder een nieuw jeugdrecht kan de Vlaamse Gemeenschap haar instellingen niet saneren en reorganiseren. Het uitschrijven van een jeugdsanctierecht is een federale bevoegdheid. We kunnen alleen in die optiek maatregelen uitwerken.

De uitstroom uit de gesloten gemeenschapsinstellingen wordt samen met de federale overheid georganiseerd. Dat is vooral nodig, mijnheer Van Duppen, om te zorgen dat delinquente jongeren met psychiatrische problemen een aangepaste opvang krijgen, in de vorm van een gesloten psychiatrische instelling, zodat we van Mol geen vergeetput maken.

De federale regering heeft op 30 januari beslist om de oude kazerne van Everberg om te vormen tot een federale gesloten instelling met tien plaatsen. Vorige maandag hebben de leden van de meerderheidsfracties in de Kamer een wetsvoorstel ondertekend om een juridische basis te geven aan de voorlopige hechtenis in Everberg. De belangrijkste bepalingen zijn dat een jeugdrechter een jongere in een federale gemeenschapsinstelling kan plaatsen als hij ouder is dan 14 jaar, als hij een misdrijf pleegde dat in het volwassenen strafrecht tot 5 jaar of meer gevangenisstraf leidt, als de veiligheid van de samenleving in het gedrag komt, en als er geen plaats is in de gemeenschapsinstelling. Dat houdt in dat de federale instelling voor een gedeelte gesubsidieerd blijft. Ik kom hier straks op terug, want dit doet nieuwe, belangrijke vragen rijzen.

Tegelijkertijd werd ook onderhandeld over het samenwerkingsakkoord, dat verankerd zit in het nieuwe wetsvoorstel. De wet vervalt met andere

Vogels

woorden als in oktober 2002 het samenwerkingsakkoord niet is goedgekeurd door alle gemeenschappen. Op die manier beschikken we over een vorm van garantie om onze bevoegdheden ten volle uit te bouwen. Het samenwerkingsakkoord zal hopelijk snel – vóór oktober 2002 – rond zijn, want er werd reeds onderhandeld tussen de federale en de gemeenschapsregering. Vrijdag staat het op de agenda van de interministeriële conferentie met het oog op goedkeuring, ondertekening en voorlegging ervan aan de diverse regeringen en daarna aan dit parlement.

Ik geef u de belangrijkste bepalingen uit het samenwerkingsakkoord. De taken van de federale overheid worden erin omschreven. Ze beslaan de bewaking, de controle, de interne en externe veiligheid, de logistiek inzake bewaking en verblijf en de infrastructuur met inbegrip van de precies omschreven infrastructuur die nodig is om het personeel van de Vlaamse of Franse Gemeenschap onder te brengen.

De gemeenschappen moeten instaan voor het onthaal, de pedagogische en sociale begeleiding met het oog op de voorbereiding van de beslissing ten gronde door de jeugdrechter, en de toeleiding naar hulp- en zorgverlening. Dat laatste wil zeggen dat de Vlaamse Gemeenschap de jongere die in voorlopige hechtenis zit in Everberg moet toeleiden naar de juiste opvang achteraf. Dit is de kern van onze opdracht. Een jongere, die voor korte tijd, om de redenen die in het wetsvoorstel zijn omschreven, in Everberg terecht komt, zal door onze diensten worden gescreend en geobserveerd. Er zal een dossier over hem of haar worden voorbereid waardoor de jeugdrechter de juiste beslissing ten gronde kan nemen. Onze mensen zullen instaan voor de eventuele toeleiding naar psychiatrische opvang, gesloten opvang of opvang van de categorie 1bis.

We staan ook in voor de vorming. Het spreekt vanzelf dat in die korte periode geen vorming in het licht van de leerplicht wordt georganiseerd, iets wat we wel doen in onze gemeenschapsinstellingen. In Everberg heeft dat geen zin. We staan in voor sport, ontspanning en voor informatie over rechtshulp.

Deze basisvoorwaarden van het samenwerkingsakkoord en de lijn die in het akkoord wordt uitgestippeld, beantwoordt een groot deel van de bekommernissen die zowel door mevrouw Ceysens en mevrouw Merckx als door de heer Van Duppen werden geformuleerd. Het is de bedoeling om tij-

dens de korte verblijfsperiode in Everberg een goede observatie te doen waardoor jongeren met crimineel gedrag op de juiste plaats terecht komen en op een goede manier hun traject van reïntegratie in de samenleving kunnen aanvatten.

De heer Van Duppen stelde een concrete vraag over de stand van zaken in het rapport-Van San. Ik wil daarop antwoorden in dit debat, want dergelijke rapporten moeten ons een beter inzicht geven in het crimineel gedrag van bepaalde groepen jongeren die in Everberg zullen terecht komen. We willen in elk geval verder gaan met het vervolgonderzoek. Federaal minister Verwilgen doet dat niet en daardoor moeten wij op Vlaams niveau een aanbesteding uitschrijven. Het eerste onderzoek was immers een federale opdracht. De aanbesteding is volop in voorbereiding. De echte, actuele stand van zaken, kan ik niet zomaar voor de vuist weg medelen. In elk geval wordt het onderzoek voortgezet en ik zal u van de resultaten op de hoogte houden.

De voorbije weken werd hard en constructief gewerkt. Misschien zal een van u opmerken dat dat beter eerder was gebeurd. Ik zal daarop antwoorden dat het werk beter tien jaar geleden al was verricht. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Er moet nu op dezelfde constructieve manier en even snel worden voortgewerkt aan de maatregelen ten gronde. Het belangrijkste is het verder uitwerken van het jeugdsanctierecht en de uitbouw van een gedifferentieerde hulpverlening.

We zitten momenteel in een overgangssituatie die opnieuw tot een aantal onbedoelde neveneffecten dreigt te leiden. Tijdens de voorlopige hechtenis moeten de jongeren rechten hebben. Die dreigen door de overgangssituatie aangepast te worden. De jeugdrechter heeft nu twee instrumenten ter beschikking om recht te spreken. Ten eerste is er de wet op de voorlopige hechtenis die de mogelijkheid biedt om jongeren die zwaar crimineel gedrag vertonen, in een zeer strikt regime op te sluiten. Dat kan voor vijf dagen en kan tweemaal met één maand worden verlengd. Ten tweede is er de wet van 1965. Die maakt het mogelijk om jongeren die iets minder zwaar crimineel gedrag vertonen, voor drie maanden te plaatsen in de gesloten instelling in Mol. De subsidiariteit, die in het wetsvoorstel is ingeschreven, leidt opnieuw tot scheve situaties. Er is dus meer dan dringend een jeugdsanctierecht nodig.

Over het uitwerken van aangepaste hulpverlening voor jongeren werd onderhandeld met de federale ministers van Sociale Zaken en Gezondheid. We

Vogels

moeten een aantal maatregelen nemen met betrekking tot psychiatrische hulpverlening en hulp aan drugsverslaafden. Dat is essentieel.

Er bestaat in Vlaanderen een brede consensus over de noodzaak aan jeugdsanctierecht. Aan de andere kant van de taalgrens is dat niet zo om voor mij onbegrijpelijke redenen. Er bestaat pleinvrees om afscheid te nemen van de wet van 1965 op vlak van de jeugddelinquentie. Ik durf vandaag de steun te vragen van het hele Vlaams Parlement om een politiek signaal naar de federale overheid te sturen. Het moet duidelijk zijn dat het hele parlement achter de dringende noodzaak staat van jeugdsanctierecht. Ik vraag steun om het originele akkoord van 28 januari uit te voeren. Dat voorzag erin om over de vier opgesomde punten minstens een principieel akkoord te hebben vóór het paasreces. Ik begrijp dat de wet op jeugdsanctierecht tegen die datum niet af kan zijn.

Na overleg met de federale minister van Justitie zijn we het alvast eens over de grote lijnen. Voorlopige hechtenis, zoals het nu gedefinieerd is, zal een volwaardig onderdeel uitmaken van het nieuw te schrijven jeugdsanctierecht. De voorlopige hechtenis zal gebeuren in de federale instelling met een samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen. De uitvoering van de maatregel ten gronde zal een gemeenschapsbevoegdheid blijven. Eventueel kan de federale overheid via een samenwerkingsakkoord bijspringen met betrekking tot psychiatrische hulpverlening. Ik denk dus dat er in Vlaanderen geen verschillende meningen meer bestaan over de grote principiële lijnen. Als we in Vlaanderen de situatie van de jeugdbescherming en de bijzondere jeugdzorg willen verbeteren, hebben we dat jeugdsanctierecht op korte termijn nodig.

Ik verwijs nog even naar de actualiteit. Ik steek niet onder stoelen of banken dat ik mij soms heb geërgerd aan de herhaaldelijke en affirmatieve signalen die van de federale regering komen en waaruit blijkt dat er op 1 maart 2002 reeds tien plaatsen beschikbaar zullen zijn. Ik weet dat de jeugdrechters dat signaal duidelijk hebben opgevangen. Als die tien plaatsen er op 1 maart 2002 uiteindelijk niet zijn, dan weet ik dat de jeugdrechters zullen zeggen dat er te weinig gebeurt. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Mijnheer Van Rompuy, vrijdag zal de Vlaamse regering beslissen dat we in Ruiselede vanaf 1 maart 2002 twintig extra plaatsen ter beschikking zullen hebben om in de context van artikel 53 voorlopig

te voorzien in meer capaciteit voor de opvang van jongeren die onmiddellijk uit de samenleving moeten worden verwijderd. Er is al een begrotingsakkoord over.

Ik besef heel goed dat die twintig plaatsen niet voldoende zullen zijn als jeugdrechters ook die twintig plaatsen gebruiken op basis van de wet van 1965, wat betekent dat ze worden gebruikt om oplossingen ten gronde te zoeken voor bepaalde situaties. Dan hebben we zelfs niet genoeg met dertig, veertig of vijftig plaatsen. Daarom is er op korte termijn jeugdsanctierecht nodig. Dan hebben we in Vlaanderen tenminste een duidelijke context waarbinnen we onze volledige bevoegdheid kunnen gebruiken. We zullen dan ook een toekomstbeleid inzake jeugdsanctierecht kunnen uitbouwen dat de samenleving beschermt en dat ook zorgt voor de reïntegratie van jongeren, rekening houdend met de essentiële kinderrechten en de essentiële rechten van de verdediging, wat nu niet steeds het geval is. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we hebben akte genomen van uw vraag om steun om uw afspraken van 28 januari te kunnen realiseren. Ik stel enkel vast dat het debat heeft aangetoond dat er zelfs binnen de meerderheid grote opinieverschillen zijn.

Mevrouw de minister, u verwijst naar het wetsvoorstel dat in de Kamer is ingediend en dat betrekking heeft op het samenwerkingsakkoord en op de verdere werking van de noodwet die wordt gekoppeld aan het ondertekenen van het samenwerkingsakkoord. Betekent dit dat er tot 31 oktober 2002 zelfs zonder ondertekend samenwerkingsakkoord jongeren in Everberg kunnen worden opgesloten ?

Ik heb ook heel wat vragen bij de grote evidentie van het honoreren van de rest van het verhaal over de hervorming van het jeugdsanctierecht. De verschillende meerderheidsfracties hebben een aantal items ter sprake gebracht die aantonen dat de Vlaamse en de federale regeringen nog steeds zoeken naar een visie op het jeugddelinquentiebeleid.

Mevrouw de minister, we steunen uw houding inzake de pedagogische begeleiding. Tijdens het verblijf in Everberg moet die begeleiding zinvol zijn. De heer Van Duppen zei daarnet dat die er op papier mooi en tweetalig uitziet. Welke garantie is er dat zowel de Vlaamse als de Waalse opvoeders straks dezelfde koers zullen varen ? Indien dit niet ge-

Merckx-Van Goey

beurt, is het project onwerkbaar. We blijven dan ook verwijzen naar de initiatieven van de collega's in het federaal parlement. Zij hebben een veel duidelijker zicht op de inhoud van het toekomstig jeugdrecht en de precieze afbakening van dit op herstel gerichte jeugdsanctierecht en op de inhoud van het samenwerkingsakkoord. Wat dat betreft, kiezen wij uitdrukkelijk voor de invulling en door grote verantwoordelijkheid van de gemeenschappen.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mevrouw de minister, op het eind van uw betoog hebt u een nieuw element uit de mouw geschud. Het gaat over de twintig plaatsen in Ruislede. Houdt dit de omvorming in van de halfopen instelling ? Door dit nu voor te stellen, maakt u zich kwetsbaar. U geeft zelf aan dat indien dit eerder was gebeurd, de bom misschien niet was ontploft. Indien we de zaak volledig in eigen handen hadden kunnen houden, dan zou de noodwet niet nodig zijn geweest. De federale overheid is beginnen depanneren omdat de emmer is overgelopen.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Ceysens, ik kan aan de jeugdrechter niet zeggen waaraan moet worden voldaan vooraleer hij iemand kan verwijzen naar één van die tien plaatsen. Ik heb mij te schikken naar de wet van 1965. Daarin staat dat de jeugdrechter altijd op één of andere manier een jongere of de samenleving kan beschermen door de persoon gedurende drie maanden in Mol te plaatsen.

Indien ik niet kan conditioneren wat de voorwaarden zijn voor de dringende en voorwaardelijke opvang, dan kan ik zoveel plaatsen vrijmaken als ik wil. Ze zullen altijd vol zitten.

In die zin is het een Siamese tweeling. Enerzijds is er een duidelijke omschrijving nodig wanneer men een jongere bij wijze van spreken ter plekke van zijn vrijheid kan beroven via de voorlopige hechtenis en anderzijds voor welke feiten en onder welke voorwaarden men een jongere van zijn vrijheid kan beroven in het kader van de uitvoering van een maatregel. Zolang we enkel de beschikking hebben over de wet van 1965, kan ik aan de jeugdrechter geen plaatsen aanbieden waar hij jongeren die dringend uit de samenleving moeten worden geplukt, naar kan verwijzen. Dat kan ik niet.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dat klopt.

Minister Mieke Vogels : Indien ik in plaats van tien gesloten plaatsen er van in den beginne dertig had aangeboden, dan had dit feit ook de druppel geweest die de emmer had doen overlopen. Jeugdrechters hebben duidelijk gemaakt dat ze bijkomende plaatsen willen voor de POS-ers, voor de drugsverslaafden, enzovoort. Dat is essentieel.

Mevrouw Patricia Ceysens : Uiteraard denkt de jeugdrechter nu dat er op 1 maart tien plaatsen beschikbaar zijn. Door nu te anticiperen met die twintig plaatsen, stelt u zich zeer kwetsbaar op. Dertig is niet hetzelfde als tien.

Minister Mieke Vogels : Dertig plaatsen zijn ook niet voldoende als we blijven gebruik maken van de wet van 1965 !

Mevrouw Patricia Ceysens : De emmer is overgelopen toen er een probleem was met twaalf à dertien plaatsen.

Minister Mieke Vogels : De oplossing in Everberg zal ook niet volstaan !

Mevrouw Patricia Ceysens : Door te echelonneren, haalt u zich nog een hoop bijkomende moeilijkheden op de hals.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Ceysens, ik heb niet geëchelonneerd.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dat is wel waar. 'Saucissoneren' is misschien een betere term.

Minister Mieke Vogels : Het is een overgangsmaatregel. Het zal ook nooit goed zijn.

De voorzitter : Dit was een goed debat over een moeilijk probleem. Het is belangrijk dat we ons daar op een degelijke manier zowel rationeel als emotioneel over hebben uitgesproken. Het is een goede zaak dat de verschillende visies, die hierover in de maatschappij leven, in deze vergadering tot uiting zijn gekomen.

We hebben een goed, democratisch debat gehouden. De afwezige parlementsleden en media hadden ongelijk. (*Applaus*)

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Moties van aanbeveling

De voorzitter : Door mevrouw Ceysens, de heer Van Duppen, mevrouw Declercq en de heer Roegiers, door mevrouw Becq en mevrouw Merckx-

Voorzitter

Van Goey en door mevrouw Dillen werden tot besluit van dit actualiteitsdebat moties van aanbeveling aangekondigd. Ze moeten uiterlijk vrijdag 22 februari 2002 om 17 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

De bespreking is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.46 uur.*
